

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗИНА

СОЦІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

на тему

«РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЛГБТ+ УКРАЇНСЬКИМИ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯМИ ТА ЇХНЯ РОЛЬ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ НЕРІВНОСТІ ЦЬЄЇ СПІЛЬНОТИ»

Виконала: студентка 4 курсу групи СМК-41
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 061 Журналістика

Гайдаш А.С.

Керівник: Субота М.М.

Рецензент:

Харків – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ЛГБТ+ СПІЛЬНОТИ УКРАЇНСЬКИМИ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯМИ.....	7
1.1 Категоріальний апарат дослідження	7
1.2 Історичний аспект репрезентації ЛГБТ+ спільноти в ЗМІ.....	11
1.2.1 Репрезентація ЛГБТ+ у світових медіа	11
1.2.2 Репрезентація ЛГБТ+ у вітчизняних медіа	13
1.3 Підходи до вивчення репрезентації ЛГБТ+ спільноти в українських інтернет-виданнях	15
Висновки до розділу 1.....	20
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ЛГБТ+ СПІЛЬНОТИ УКРАЇНСЬКИМИ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯМИ.....	23
2.1 Методологія дослідження	23
2.2 Результати контент-аналізу.....	25
2.3 Інтерпретація результатів контент-аналізу	31
Висновки до розділу 2.....	33
РОЗДІЛ 3 ВПЛИВ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ЛГБТ+ СПІЛЬНОТИ УКРАЇНСЬКИМИ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯМИ НА ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ДАНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ НЕРІВНОСТІ.....	35
3.1 Методологія дослідження	35
3.2 Результати соціологічного опитування	39

	3
3.3 Інтерпретація результатів соціологічного-опитування	47
Висновки до розділу 3.....	49
ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54
ДОДАТКИ	63

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Протягом історії людство пережило значні цивілізаційні зміни, які кожен раз ведуть до утвердження нових норм і правил. З кожним етапом еволюції суспільства культура взаємовідносин набувала все більшого значення. Кожна наступна епоха поступово перетворювала уявлення людей про взаємини, життєві принципи, а також способи життя та існування індивіда в суспільстві.

У сучасну цифрову епоху, коли для суспільству основними джерелами поширення інформації стали засоби масової інформації, розуміння репрезентації маргіналізованих спільнот, зокрема ЛГБТ+ спільноти, набуло для суспільства першочергове значення, оскільки зображення різних ідентичностей у медіа впливає на суспільне сприйняття, воно здатне формувати ставлення та відігравати ключову роль у подоланні соціальної нерівності.

За роки незалежності України спостерігається активна дискусія питання щодо прав і ідентичності ЛГБТ+ осіб, однак репрезентація даної спільноти в українських онлайн-виданнях залишається відносно малодослідженою сферою. Враховуючи процес все більшої діджиталізації та посилення впливу онлайн-платформ, аналіз репрезентації ЛГБТ+ спільноти в українських онлайн-виданнях є важливим для просування інклюзивності та подолання суспільних упереджень.

В цьому контексті важливо підкреслити актуальність дослідження, яка полягає, по-перше, у важливості розуміння впливу медіа на формування гендерних та сексуальних стереотипів у суспільстві, по-друге, у недостатньому представленні й негативному зображенні ЛГБТ+ спільноти, що посилює стереотипи та спричиняє соціальне виключення.

Теоретико-методологічні засади дослідження складають праці наступних світових вчених, які досліджували визначення такого явища, як

репрезентація С.Холл, Р. Дайєр К. Дженні; для пояснення концепцію розуміння терміну ЛГБТ+ – Н. Дж. Муле, К.Маккензі, М. Хан, Л. Зурбрігген, Р. Капдевіла, також ми звертались до концептуальних положень, викладаних у документах «АРА», «ВНО», «Human Rights Campaign» та «ILGA». Щодо історії ЛГБТ+ спільноти її медіа-репрезентації, нам допомогли праці таких науковців, як Л. Гросс, Дж. Халберстам, Г. Дайнс. Серед наукових праць українських вчених дослідити таке явище, як репрезентація ЛГБТ+ спільноти в український інтернет виданнях та її вплив на громадську думку, допомогли В. Карпова, Ю. Семенова, О. Горчинська, Г. Ворона, Я. Машкова, М. Маєрчик, О. Плахотнік та Г. Ярманова та команди «Рейтинг».

Об'єктом дослідження є репрезентація ЛГБТ+ спільноти в сучасних медіа.

Предметом – репрезентація ЛГБТ+ спільноти в публікаціях українських інтернет-видань та її можливі соціальні наслідки.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у визначенні ролі українських інтернет-видань у репрезентації ЛГБТ+ спільноти та їхнього впливу на вирішення проблеми соціальної нерівності цієї спільноти.

Завдання кваліфікаційної роботи включають:

- 1) визначення категоріального апарату дослідження, що використовується у зв'язку з репрезентацією ЛГБТ+ спільноти в українських онлайн-виданнях;
- 2) аналіз еволюції репрезентації ЛГБТ+ в світових та українських медіа протягом останніх десятиліть;
- 3) огляд наукових досліджень та методологій, що застосовуються для аналізу репрезентації ЛГБТ+ в українських інтернет-виданнях;
- 4) проведення якісно-кількісного контент-аналізу матеріалів українських інтернет-видань з метою виявлення частоти, форм і тональності

подання інформації про ЛГБТ+ спільноту за допомогою проведення контент-аналізу;

5) проведення соціологічного опитування аудиторії українських інтернет-видань з метою визначення ставлення до ЛГБТ+ спільноти та переконань, сформованих під їхнім впливом.

Методи дослідження: Для досягнення мети та вирішення завдань у роботі були використані загальнонаукові методи, такі як аналіз, синтез, порівняльний аналіз, теоретичне узагальнення, класифікація та типологізація. Також для характеристики історичних змін у репрезентації ЛГБТ+ спільноти в медіа та змін соціокультурного контексту цієї репрезентації, ми використовували метод історичного аналізу.

Використовувався метод вторинного аналізу – були проаналізовані результати доступних соціологічних і медіааналітичних досліджень з проблематики дослідження.

Методами отримання первинної емпіричної інформації слугував метод контент-аналізу матеріалів інформаційних інтернет-медіа, а також метод онлайн-опитування (n=758).

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному підході до аналізу репрезентації ЛГБТ+ українськими інтернет-виданнями та їхньому впливі на соціальну нерівність цієї спільноти. Методологічна база дослідження побудована на аналізі контенту та соціологічному опитуванні.

Структура роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи складає – 75 сторінок (основний зміст – 52 сторінки, список використаних джерел – 9 сторінок, додатки – 9 сторінок). Список використаних джерел містить 80 найменувань.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ЛГБТ+ СПІЛЬНОТИ УКРАЇНСЬКИМИ ІНТЕРНЕТ- ВИДАННЯМИ

1.1 Категоріальний апарат дослідження

Для цієї кваліфікаційної роботи вивчення репрезентації ЛГБТ+ українськими інтернет-виданнями потребує відповідного категоріального апарату, який відображає специфіку цієї теми, з причинного того, що правильне розуміння та використання термінології має неабияке значення для точності аналізу та інтерпретації результатів у даному контексті вивчення репрезентації ЛГБТ+ спільноти українськими інтернет-виданнями.

В цьому розділі ми розглянемо ключові поняття та терміни, які будуть застосовані під час аналізу та для розуміння репрезентації ЛГБТ+ у медіа, а також обґрунтуємо їхню важливість у контексті нашого дослідження.

Перш ніж зосередитися на ЛГБТ+ спільноті конкретно, необхідно пояснити що ми маємо на увазі використовуючи таке поняття як інтернет-видання. Інтернет-видання, також відомі як онлайн-видання, електронні видання або цифрові платформи, це веб-сайти або онлайн-ресурси, які розміщують контент різного типу - інформаційний, новинний, розважальний тощо – і надають доступ до нього через Інтернет. Ці видання можуть бути як електронними версіями традиційних друкованих ЗМІ, таких як газети та журнали, так і самостійними медіаплатформами, спеціалізованими на певних тематиках або жанрах [1].

Далі ми маємо розглянути поняття процесу репрезентації в ЗМІ в цілому. Соціальні науки зазвичай використовують поняття репрезентація для вивчення таких процесів, як формування знання, сприйняття та інтерпретації. Більшість

вчених погоджуються з наступним визначенням даного терміну: репрезентація в медіа є способом представлення різних груп людей, ідей, подій чи явищ у масових комунікаційних засобах, таких як газети, журнали, телебачення, радіо, інтернет-видання тощо. Це процес створення образів та уявлень про певні об'єкти у свідомості глядачів, читачів або слухачів через використання мови, образів, символів та інших комунікативних засобів [2]. Як зазначає один з провідних дослідників у галузі культурології, С. Холл, репрезентація це нерозривний процес, завдяки якому відбувається побудова значень через мову [3, с. 39].

Було б доречним також звернутися до слів професора кінознавства Королівського коледжа Лондона та Сент-Ендрюського університету, Річарда Дайєр, який займається дослідженнями у галузях кіно та культурології, теорії репрезентації та розваги, лесбійської та гей-культури, який у своїй книзі «The matter of images» стверджує, що: «Те, якими ми постаємо в очах оточуючих, частково визначає їхнє ставлення до нас: наше ставлення до людей залежить від того, як ми їх бачимо; наші погляди визначаються репрезентацією» [4, с. 50].

Репрезентація в медіа може впливати на сприйняття глядачами та читачами певних соціальних груп, наприклад, жінок, етнічних меншин, ЛГБТ+ осіб, людей із інвалідністю тощо. Такий процес може відображати різноманітні аспекти життя цих груп, або ж, навпаки, перетворювати їх на стереотипні, негативні або спотворені уявлення [5, с. 17].

Також вчені зазначають, що таке явище, як репрезентація в медіа може бути об'єктивною, так і суб'єктивною, це залежить від того, яким чином подаються зображення та інформація. Необхідно враховувати контекст, в якому виникають ці твердження, а також ставлення ЗМІ до різних соціальних груп і подій [6, с. 59]. Тобто, мета об'єктивної репрезентації – представити інформацію без упереджень і суб'єктивних оцінок, тоді як суб'єктивна репрезентації представляє дані, які

включають особисті погляди та інтерпретації журналістів або редакторів, що може мати вплив на зміст і тон матеріалів.

На думку провідного соціолога з США, К. Дженні, важливо розуміти, що медіа-репрезентація – це потужний інструмент, за допомогою якого стало можливо формувати культурні розуміння людей, місць і груп людей, особливо тих, хто ідентифікує себе як лесбійки, геї, бісексуали, трансгендери, квір або інша гендерна варіативна ідентичність [7, с. 17].

Таблиця 1.1 Приклади визначення терміну «ЛГБТ+»

Автор	Визначення терміну «ЛГБТ+»	Рік
APA (American Psychological Association)	ЛГБТ+ включає індивідів, які ідентифікують себе як лесбійки, геї, бісексуали або трансгендери, а також тих, хто має інші сексуальні орієнтації та гендерні ідентичності [8, с. 13]	2008
WHO	ЛГБТ+ – це абревіатура, що позначає лесбійок, геїв, бісексуалів і трансгендерів, а також осіб з іншими гендерними ідентичностями [9, с.43].	2011
Human Rights Campaign	ЛГБТ+ – це термін, що об’єднує лесбійок, геїв, бісексуалів, трансгендерів, квірів, інтерсексуалів та інших, хто відчуває себе некомфортно в рамках традиційних гендерних і сексуальних категорій [10, с.15]	2015
ILGA (International Lesbian, Gay, Bisexual,	ЛГБТ+ охоплює людей, які ідентифікують себе як лесбійки, геї,	2017

Trans and Intersex Association)	бісексуали, трансгендери, інтерсексуали, квіри, асексуали та інших [11, с. 39].	
---------------------------------	---	--

Соціологія ЛГБТ+ як окреме предметне поле на актуальному етапі розвитку наукової думки перебуває на стадії становлення. Для того, щоб окреслити, з якої точки зору ми бачимо поняття «ЛГБТ+» і в подальшому використовувати без сплутування значень, необхідно розглянути можливі значення, які надаються цьому поняттю в різних контекстах і виділити те, яке буде найбільш релевантним для дослідження (див. таб. 1.1).

Термін «ЛГБТ+» є скороченням, що включає в себе широкий спектр ідентифікаційних маркерів, які відносяться до сексуальних орієнтацій, гендерних ідентичностей та виразу гендеру. Термін «ЛГБТ+» спрямований на створення простору, який включає всі ідентичності, видимі зі знаком «плюс», і може змінюватися залежно від контексту та потреб громади [12, с. 23].

Дослідниця в сфері соціології Роза Челсіс-Гарніт у своїй науковій праці «Міноритетні ідентичності та гендерне розмаїття: поняття та перспективи» описує «ЛГБТ+» як термін, що з'явився у відповідь на появу нових ідентифікаційних маркерів, що не підпадають під категорію традиційних або бінарних, такі як бісексуальність, гендерквір, асексуальність, пансексуальність, гендерфлюїдність, гендерне нейтральність та інші. Використання «плюс» вказує на непередбачувану природу суспільної конструкції ідентичностей, яка може змінюватися та розвиватися разом з розумінням різноманітності людського досвіду. Також він відображає різноманіття та комплексність ідентичностей і досвідів осіб, які не можуть бути обмежені одними лише традиційними категоріями ЛГБТ (лесбійки, геї, бісексуали, трансгендерні особи) [13, с. 13-27].

В своїй праці «Визнання та легітимізація сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності (SOGI) в ООН: критичний системний аналіз» Нік Дж.

Муле, Кемерон Маккензі, Меріам Хан відзначають, що використання терміну «ЛГБТ+» у наукових дослідженнях та дискусіях є стратегічним підходом для створення сприятливого середовища та визнання різноманітності сексуальних і гендерних ідентичностей. Він відображає постійно зростаючу свідомість про комплексність та варіативність ідентичностей у спільнотах та суспільстві в цілому[14].

Окрім того, у своїй книзі «Довідник з влади, гендеру та психології» Ейлін Л. Зурбрігген, Роуз Капдевіла додають, що термін «ЛГБТ+» також сприяє уникненню виключення певних ідентичностей, які можуть бути менш помітними або менш розповсюдженими, а також надає можливість включення нових та еволюційних форм ідентичності, які з'являються в сучасному суспільстві [15, с. 19].

1.2 Історичний аспект репрезентації ЛГБТ+ спільноти в ЗМІ

1.2.1 Репрезентація ЛГБТ+ у світових медіа

Описуючи еволюцію репрезентації ЛГБТ+ у медіа, дослідники часто вдаються до таких слів, як «складна» та «багатогранна». Це можемо обґрунтувати тим, що на її прикладі ми здатні відстежити зміни у суспільних уявленнях, культурних цінностях і політичних контекстах.

На початку розвитку масових медіа тематика ЛГБТ+ була переважно відсутньою у публічних обговореннях. Будь-які згадки про гомосексуальність у засобах масової інформації приблизно до середини 20-го століття були рідкісними, до того ж у згадках негативна тональність стосовно цієї теми переважала. Тим більше, що соціальні та правові обмеження підтримували те, що гомосексуальність залишалася табуованою темою [16, с.67-85]. Попри це, іноді ЛГБТ+ особи все ж з'являлися в медіа, хоча здебільшого у вигляді карикатурних

персонажів або як об'єкти насмішок. Як приклад, можемо навести Голлівуд, де в цей період гомосексуальних персонажів зазвичай зображували комічними та аморальними, оскільки багато фільмів того часу використовували стереотипи, що, в свою чергу, закріплювало негативні уявлення про ЛГБТ+ людей [17, с. 98].

Соціальні зміни 1960-х – 1970-х років стали важливими подіями, які вплинули на репрезентації ЛГБТ+ спільноти в медіа, оскільки цей період відзначився певними позитивними змінами у боротьбі за права людини, включаючи права ЛГБТ+. Такі процеси як, активізм та соціальні протести допомогли поступово вивести теми, пов'язані з гомосексуальністю, з тіні. Опісля медіа почали більш відкрито говорити про гомосексуальність, хоча й переважно у негативному контексті. Проте, необхідно відмітити, що саме в цей період почали з'являтися перші позитивні зображення ЛГБТ+ персонажів у кіно та літературі [17, с. 102].

1980-ті роки принесли нові виклики для висвітлення тематики ЛГБТ+ в медіа, науковці це також пов'язують з поширенням епідемії СНІДу, через що почалась нова хвиля негативу в бік спільноти та поглибленню стереотипізації ЛГБТ+ людей. Наприклад, в той час була помітна тенденція в медіа зображувати СНІД як «гей-чуму», а це вже призводило до подальшої маргіналізації та стигматизації цієї групи [18].

Ларрі Гросс, науковець в сфері історії ЛГБТ+ вказує на важливість ролі медіа у формуванні громадської думки про ЛГБТ+ людей. У своїй книзі «Up from Invisibility: Lesbians, Gay Men, and the Media in America» Гросс підкреслює, що репрезентація в ЗМІ часто відображає глибоке вкорінені соціальні стереотипи та упередження [19, с.78].

Дев'яності роки двадцятого століття вже більше характеризувалися лібералізацією настроїв та медійних підходів до репрезентації ЛГБТ+ спільноти. У популярних телешоу та фільмах стало більше позитивних зображень ЛГБТ+

персонажів. Як приклад, можемо навести такі популярні телевізійні шо, як «Друзі» [20] та «Вілл і Грейс» [21], в яких були наявні персонажі-представники ЛГБТ+ спільноти, не зважаючи на те, що певна стереотипізація все ж була присутня.

У цей період також зросла увага до досліджень, предметом вивчення яких була репрезентація ЛГБТ+ у медіа. Праця Джека Халберстама «The Queer Art of Failure» є тому підтвердження. Він приділяв свою увагу аналізу того, як ЛГБТ+ зображували в медіа, та результати аналізу показали, що персонажі, які зображували представників цієї меншини, з часом ставали більш складними та багатовимірними особистостями, а не залишались лише в ролі жертв чи злочинців. Це сприяло більш глибокому та позитивному розумінню ЛГБТ+ спільноти серед широкої аудиторії [22, с. 164].

Сьогодні репрезентація ЛГБТ+ у медіа продовжує змінюватися в позитивному напрямку, ми спостерігаємо більш широкий спектр зображень, які включають різні аспекти життя ЛГБТ+ спільноти, як позитивні, так і негативні. Популярні серіали, такі як «Помаранчевий – хіт сезону» [23] та «Transparent» [24], демонструють нам складність і багатогранність ЛГБТ+ досвіду.

Г. Дайнс, дослідник в сфері ЛГБТ+ наголошує на важливості критичного аналізу медіа-репрезентацій. Він звертає увагу на необхідність підтримувати соціальні зміни шляхом висвітлення цієї теми у ЗМІ й намагатись сприяти боротьбі з існуючими стереотипами [25, с. 70].

1.2.2 Репрезентація ЛГБТ+ у вітчизняних медіа

Щодо еволюції репрезентації ЛГБТ+ у вітчизняних медіа необхідно звернутися до досліджень провідних українських вчених у цій галузі. Українськи

дослідники у сфері ЛГБТ+ дають нам можливість поглянути на те, як змінювалася ця репрезентація з часом. В часи радянського режиму, перший етап, до 1990-х років, характеризується вкрай обмеженим доступом до інформації та відкритою дискримінацією до соціальних меншин. В той час відбувалася систематична цензура та ігнорування представників ЛГБТ+ у медійних виробках, а їхні образи часто використовувалися для підтримання стереотипів та утвердження традиційних гендерних ролей. Також вона звертає увагу на стереотипні образи та певну «невидимість» цієї спільноти, що було розповсюдженим явищем [26].

Протягом 1990-2000-х років спостерігається зміна підходів до репрезентації ЛГБТ+ у медіа, що можна пояснити тим, що з'являються перші спроби включення тематики ЛГБТ+ у медійні ресурси, що, в свою чергу, дає поштовх до розгортання дискусії та збільшення уваги до питань рівноправ'я [26].

Так чи інакше, починаючи з 2000-х років, настає новий етап розвитку, розширив простір для обговорення ЛГБТ+ тематики», з'являються нові формати репрезентації ЛГБТ спільноти у просторі українських медіа. Але, як зазначає експертка з медіамоніторингу Інституту масової інформації (ІМІ) Яна Машкова – «Українським медіа не вистачає систематичності у висвітленні прав людей та новин про ЛГБТ+. Як свідчать показники, найбільше новин у медіа з'являються під час прайд-місяця. Це також пов'язане з тим, що профільні ГО готують матеріали, пресрелізи та інші активності» [27]. До таких висновків дослідники дійшли завдяки тому, що у 2023 вони вперше заміряли показник присутності матеріалів про ЛГБТ+ у найпопулярніших українських медіа без прив'язування до прайд-місяця, як це було в попередніх моніторингах (перед цим дослідники з ІМІ вимірювали цей показник у період прайд-місяця у 2021 р., і тоді за 15 днів активних подій, організованих спільнотою та тими, хто їх активно підтримує,

вдалося зафіксувати вдвічі більше позитивних матеріалів ЛГБТ+ за вдвічі менший період [27].

Отже, можемо зробити висновок, виходячи з результатів досліджень раніше згаданих вчених про те, що еволюція репрезентації ЛГБТ+ у вітчизняних медіа відбувалася від стереотипного й негативного зображення до більш об'єктивного та різноманітного підходу.

1.3 Підходи до вивчення репрезентації ЛГБТ+ спільноти в українських інтернет-виданнях

У розумінні та аналізі репрезентації ЛГБТ+ спільноти в українських інтернет-виданнях ключову роль відіграють різноманітні підходи, які базуються на вивченні як загальних принципів медійної комунікації, так і специфіки предметного поля. Тому в цьому розділі ми розглянемо кілька таких підходів та їх застосування в контексті дослідження репрезентації ЛГБТ+ українськими інтернет-виданнями.

В своїй науковій статті «Чи є ваша журналістика гендерночутливою?» на порталі «Детектор Медіа» О. Горчинська проаналізувала те, наскільки українські журналісти враховують гендерні питання у своїх працях. Вона проводить аналіз матеріалів провідних українських інтернет-видань, використовуючи метод контент-аналізу та якісні інтерв'ю з журналістами. Горчинська підкреслює: «Гендерна чутливість у журналістиці є критично важливою для об'єктивного висвітлення ЛГБТ+ тематики» [28].

Стаття показує, що більшість журналістів не мають чітких уявлень про гендерні питання і часто використовують некоректну термінологію. Наприклад, терміни «гомосексуалізм» та «сексуальна девіація» досі поширюються під час

висвітленні ЛГБТ+ тематики, що негативно впливає на імідж спільноти. Авторка вважає, що журналістам необхідно використовувати терміни, які не несуть дискримінаційного підтексту і репрезентують сучасне розуміння гендерних питань [28].

«Гендерна чутливість полягає не лише у правильному виборі термінів, але й у представленні різних точок зору», – говорить Ольга. Статті, які висвітлюють ЛГБТ+ тематику, повинні включати коментарі експертів та представників спільноти. Тобто включення голосів представників ЛГБТ+ є важливим аспектом для створення об'єктивного і збалансованого матеріалу [28].

Підводячи підсумок, авторка каже, що навчання та підвищення кваліфікації журналістів у питаннях гендерної рівності та прав ЛГБТ+ осіб є необхідними для забезпечення справедливого та точного висвітлення» [28].

Дослідження Г. Ворони, опубліковане у журналі «Статистика України» у 2010 році, зосереджується на аналізі гендерних стереотипів в українських медіа та їхньому впливі на репрезентацію ЛГБТ+ спільноти. Використовуючи метод контент-аналізу та глибинних інтерв'ю з журналістами, Ворона виявила, що негативні гендерні стереотипи часто підсилюють дискримінаційне ставлення до ЛГБТ+ осіб. Авторка зазначає: «Використання стереотипів у медіа сприяє укоріненню упереджень щодо ЛГБТ+ спільноти» [29].

Ворона зазначає, що медіа часто акцентують увагу на «традиційних цінностях», використовуючи їх як контраргумент проти рівноправності ЛГБТ+. Це проявляється у виборі цитат, які підкреслюють негативні аспекти гомосексуальності, в свою чергу, ігноруючи позитивні приклади та досягнення ЛГБТ+ спільноти. Авторка вважає, що медіа – інструмент для відтворення гендерних ролей, що є віддаленими від реальності сучасного суспільства. Дослідження також показує, що журналісти часто мають недостатній рівень

обізнаності про ЛГБТ+ тематику, що призводить до використання недоречних термінів та фраз [29].

Авторка дослідження надходить висновку, що для покращення репрезентації ЛГБТ+ спільноти в українських медіа потрібно здійснити комплексний підхід, це може включати як освітні програми для журналістів, так і зміни у редакційних політиках медіа, оскільки «тільки так ми зможемо досягти об'єктивного висвітлення ЛГБТ+ тематики» [29].

Не менш важливим для розуміння проблеми репрезентації ЛГБТ+ спільноти в українських виданнях є внесок громадської організації «Інститут масової інформації» (ІМІ), а саме Я. Машкової, яка провела дослідження з 1 по 30 листопада 2023 року, що фокусувалось на аналізі висвітлення теми ЛГБТ+ в українських інтернет-виданнях. Моніторинг здійснювався автоматизованими методами збору згадок про ЛГБТ+ і охопив 112 матеріалів з 20 популярних онлайн-медіа [30].

Тож за результатами аналізу використання термінології та змісту матеріалів, що стосуються ЛГБТ+ тематики в українських інтернет-виданнях, автор вказує на кілька ключових тенденцій. Перш за все, спостерігається некоректне використання термінології, зокрема, вживання лексем «нетрадиційна орієнтація» та «гомосексуалізм», які мають дискримінаційний підтекст. Що, за словами авторки, свідчить про брак інформованості та стереотипні уявлення журналістів щодо ЛГБТ+ спільноти, що віддалені від реальності [30].

Більш того, під час дослідження авторка спостерігала тенденцію до маніпуляції та клікбейту у висвітленні ЛГБТ+ тематики, а саме до використання заголовків та фрагментів матеріалів, що акцентують на зв'язку з ЛГБТ+ [30], навіть коли це не має прямого відношення до основної теми, як це видно за рис. 1.1.

Яна Машкова також зазначає, що найбільше уваги в медіа фіксується на таких темах, як російська цензура та порушення прав ЛГБТ+ спільноти, новини шоу-бізнесу, відносини церкви та ЛГБТ+, а також культура та права людини. Проте, слід зауважити, що деякі матеріали мають тенденцію до маніпуляцій та змістових перекручень, що ускладнює об'єктивне сприйняття та аналіз інформації про ЛГБТ+ спільноту [30].

Рисунок 1.1 – Маніпуляції та клікбейт в заголовках матеріалів

У книзі «Гендер для медіа» М. Маєрчик, О. Плахотнік та Г. Ярманової представляють теоретичний аналіз гендерної теорії в контексті журналістики. Автори використовують метод критичного дискурсивного аналізу для дослідження того, як ЛГБТ+ спільнота представлена в медіа. Вони стверджують, що об'єктивне висвітлення ЛГБТ+ тематики вимагає відмови від стереотипних уявлень і поглибленого розуміння гендерних питань [31, с. 224].

Аналізуючи кейси висвітлення ЛГБТ+ тематики в українських інтернет-виданнях, автори підкреслюють, що багато журналістів продовжують використовувати мову, яка маргіналізує ЛГБТ+ осіб. Вони вказують на використання термінів на кшталт «гей-пропаганда», що є не тільки некоректно, але й дискримінаційно [31, с. 224].

Автори також зазначають, що в українських медіа часто бракує голосів самих представників ЛГБТ+ спільноти. Матеріали, які стосуються ЛГБТ+ тематики, зазвичай пишуться без консультацій з експертами або активістами цієї спільноти. «Відсутність автентичних голосів призводить до викривлення інформації та упередженого висвітлення» [31, с. 224].

Авторами також висвітлено важливість етичних стандартів у журналістиці, які включають гендерну чутливість та недискримінацію. Вони наголошують, що етичні стандарти мають стати невід'ємною частиною журналістської практики, щоб запобігти поширенню стереотипів та дискримінації [31, с. 224].

Дослідження групи «Рейтинг», представлене в звіті «Гендерні ролі і стереотипи», використовує соціологічні опитування для вивчення ставлення українців до гендерних питань та ЛГБТ+ спільноти. Анкетування охопило понад 1000 респондентів, що дозволило виявити основні стереотипи та рівень толерантності. Висновки показують, що «попри зростання толерантності, значна частина населення все ще сприймає ЛГБТ+ спільноту крізь призму негативних стереотипів» [32, с. 206].

Також дослідження виявило, що значна частина респондентів не розуміє суті гендерної рівності та часто ототожнює її з поняттями, які мають негативний підтекст. Це свідчить про низький рівень обізнаності та потребу в більшій просвітницькій роботі, тобто інформаційні кампанії мають бути спрямовані на роз'яснення головних понять та усунення стереотипів [32, с. 206].

Автори зазначають у своїх висновках, що існує необхідності залучення ЛГБТ+ активістів до медійних проєктів для забезпечення автентичності та точності висвітлення, оскільки активна участь представників ЛГБТ+ спільноти у створенні медійного контенту може значно покращити репрезентацію та зменшити рівень дискримінації [32, с. 206].

Висновки до розділу 1

У цьому розділі, присвяченому теоретико-методологічним засадам вивчення репрезентації ЛГБТ+ спільноти українськими інтернет-виданнями, ми розглянули ключові поняття, історичні аспекти та методологічні підходи до аналізу цієї теми.

На початку кваліфікаційної роботи нам вдалось зосередитись на вивченні категоріального апарату дослідження, ми звернули увагу на визначення термінів, таких як «інтернет-видання», «репрезентація» та «ЛГБТ+», таким чином створивши базис для подальшого аналізу. Інтернет-видання ми визначили як цифрові платформи, що розміщують контент різного типу і надають доступ до нього через Інтернет, репрезентацію розглянули як процес створення образів та уявлень про певні об'єкти у свідомості аудиторії через використання мови, образів, символів та інших комунікативних засобів, а щодо терміну «ЛГБТ+ спільнота» ми зазначили, що він включає широкий спектр ідентифікаційних маркерів, що відносяться до сексуальних орієнтацій, гендерних ідентичностей та виразу гендеру.

Далі ми простежили еволюцію зображення ЛГБТ+ осіб від негативних стереотипів та карикатурних образів до більш «складного та багатовимірною» зображення у медіа. Як було попередньо зазначено, на початку розвитку масових

медіа тема ЛГБТ+ була табуованою, а негативні стереотипи панували у суспільстві. Попри цей факт, соціальні зміни поступово призвели до появи об'єктивного зображення ЛГБТ+ в ЗМІ. В результаті чого, можемо зробити висновок, що сучасні медіа демонструють більш широкий спектр зображень, які включають різні аспекти життя ЛГБТ+ спільноти.

Щодо репрезентації ЛГБТ+ у вітчизняних медіа, можемо сказати, що вона також пройшла значний шлях від стереотипного й негативного зображення до більш об'єктивного та різноманітного підходу. Радянський період характеризувався майже «невидимістю» ЛГБТ+ осіб в медіапросторі, а будь-які згадки про них мали негативний тон. Однак з часом відбулося помітне поступове включення тематики ЛГБТ+ у медійні ресурси, що розширило простір для обговорення та сприяло більш позитивному сприйняттю цієї спільноти в суспільстві.

Ми також детально розглянули підходи до вивчення репрезентації ЛГБТ+ спільноти в українських інтернет-виданнях. Виявлено, що сучасні українські медіа активно розвиваються, і це впливає на те, як вони представляють ЛГБТ+ спільноту. Аналіз літератури показав, що для дослідження репрезентації ЛГБТ+ використовуються різні методологічні підходи, включаючи якісний та кількісний аналіз контенту й дискурсивний аналіз.

Підсумовуючи результати досліджень таких науковців, як О. Горчинська, Г. Ворона, Я. Машкова, М. Маєрчик, О. Плахотнік та Г. Ярманова та команди «Рейтинг» слід зазначити, що репрезентація ЛГБТ+ спільноти в українських інтернет-виданнях є важливою темою для дослідження, оскільки вона впливає на суспільне сприйняття та ставлення до ЛГБТ+ осіб. Досліджуючи цю тематику, суспільство має можливість сприяти розумінню того, як медіа будуть використані для підтримки рівноправ'я та боротьби зі стереотипами. Незважаючи на позитивні зміни, які відбулися в останні десятиліття, ще є багато

роботи для досягнення більш інклюзивного та об'єктивного висвітлення ЛГБТ+ тематики в медіа.

Таким чином, можемо зробити висновок, що подальші дослідження щодо репрезентації ЛГБТ+ спільноти в ЗМІ, зокрема в інтернет-виданнях, потрібно зосередити на наступних кількох важливих моментах: по-перше, необхідність у проведенні більшої кількості аналізів та моніторингів медіа-контенту на дану тематику, по-друге, не менш важливо також досліджувати вплив цього контенту на аудиторію, особливо на молодь, яка є більш відкритою до нових ідей та соціальних змін, по-третє, для суспільства наразі вкрай важливим є підтримка та розвиток ініціатив, які б були спрямовані на покращення обізнаності журналістів та медійних працівників щодо ЛГБТ+ питань аби створити на багато якісніше та більш етичне висвітлення цієї тематики.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ЛГБТ+ СПІЛЬНОТИ УКРАЇНСЬКИМИ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯМИ

2.1 Методологія дослідження

Для аналізу репрезентації ЛГБТ+ спільноти в українських інтернет-виданнях було обрано метод якісно-кількісного контент-аналізу. Перш за все, необхідно уточнити, що ми маємо на увазі під «контент-аналізом».

Контент-аналіз, як метод кількісно-якісного аналізу, можна використовувати для кількісної оцінки частоти вживання певних слів, фраз, тем чи понять у сукупності історичних або сучасних текстів. Крім того, за допомогою контент-аналізу можна робити якісні висновки, аналізуючи значення і смислові зв'язки слів і понять. Можливість встановлювати об'єктивні категорії для аналізу та отримувати кількісні показники частоти згадувань певних тем або концепцій, що дозволяє проводити статистичний аналіз та порівняння даних – основні переваги кількісно-якісного аналізу, які забезпечують достовірність та об'єктивність отриманих результатів [33, с.15].

Одиницею контент-аналізу зазвичай науковці звикли вважати частину змісту, яку виділяють як елемент, що підводять під ту чи іншу категорію. У тексті вона може бути виражена одним словом або деяким стійким поєднанням слів [34].

Оскільки контент-аналіз можна застосовувати до широкого кола текстів, його використовують у різних галузях, зокрема в маркетингу, медіа-дослідженнях, антропології, когнітивістиці, психології та багатьох суспільствознавчих дисциплінах [34].

Контент-аналіз проведено у декілька етапів, по-перше, мету контент-аналізу ми визначили, як виявлення та дослідження висвітлення тематики ЛГБТ+ спільноти в українських інтернет-виданнях, шляхом виявлення частоти згадувань, тональності матеріалів та основні тематичні напрямки.

Процедуру збору даних ми здійснили шляхом систематичного моніторингу зазначених інтернет-видань. Важливим було відібрати всі статті, новини, інтерв'ю, огляди та інші публікації, які містили згадки про ЛГБТ+ спільноту. Пошук контенту такого характеру відбувався за кількома ключовими словами такими, як: «ЛГБТ», «гомосексуальність», «нетрадиційна орієнтація», «гей», «лесбійка».

Наступний крок, це визначення джерел, які необхідно проаналізувати. Серед існуючих українських інтернет-видань, ми обрали ті, що мають найбільшу аудиторію, іншими словами найбільший вплив на суспільну думку, такі як:

1. «Суспільне»;
2. «Кореспондент.net»;
3. «УкрІнформ»;
4. «Українська правда»;
5. «Фокус»;
6. «Delo.ua»;
7. «Телеграф»;
8. «РБК-Україна»;
9. «УНІАН»;
10. «Еспресо.ТВ».

Дослідження охоплює період з 1 лютого 2024 року по 1 травня 2024 року.

Процедуру збору даних ми здійснили шляхом систематичного моніторингу зазначених інтернет-видань. Важливим було відібрати всі статті, новини, інтерв'ю, огляди та інші публікації, які містили згадки про ЛГБТ+ спільноту.

Пошук контенту такого характеру відбувався за кількома ключовими словами такими, як: «ЛГБТ», «гомосексуальність», «нетрадиційна орієнтація», «гей», «лесбійка».

Категорії для аналізу включають:

- 1) кількість згадок в кожному інтернет-виданні;
- 2) тональність (позитивна, нейтральна, негативна);
- 3) тематика (правові аспекти, політика, культура, релігія, соціальні аспекти, шоу-бізнес);
- 4) територіальний масштаб(міжнародний, національний, рівень РФ).
- 5) використання некоректної лексики;
- 6) наявність мови ворожнечі.

Наступні кроки полягали у представленні результатів аналізу, їх інтерпретація та викладення висновків.

2.2 Результати контент-аналізу

Розпочнемо з огляду результатів контент-аналізу, які ми отримали в процесі дослідження, див. таб. 2.1 в розділі «Додатки».

Перш за все, треба зазначити, що кількість проаналізованих матеріалів з інтернет-видань, які було обрано для опрацювання, датованих в період з 1 лютого 2024 року по 1 травня 2024 року, та які стосуються теми ЛГБТ+ спільноти – 54.

Найбільше на тему ЛГБТ+ писали такі інтернет-видання, як «Телеграф» (23%), а саме 12 згадок, наступним був за кількістю «УкрІнформ» з 17%, на третьому місці – «УНІАН» (13%) – 7 згадувань від загальної кількості матеріалів, що увійшли у вибірку. Проте, більша кількість матеріалів не завжди свідчить про

їхню якість. У багатьох випадках журналісти таких інтернет-видань, як наприклад «Телеграф» зловживали жовтими заголовками (див. рис.2.1):

Рис. 2.1 – Зловживання «жовтими» заголовками на прикладі інтернет-видання «Телеграф»

Менше згадок про ЛГБТ+ зустрічається у «Еспресо.ТВ»(11,5%) та «Суспільному» (11,5%) – у кожного по 6 згадок. Також порівну в виданнях «Українська правда» та «РБК-Україна» – по 8%. Невелика.

Найменше кількість згадок нашої тематики характерна була інтернет-виданням «Кореспондент.net» - 4%, «Фокус» – 2%, «Delo.ua» – 2% від усього обсягу, як це видно за рис. 2.2.

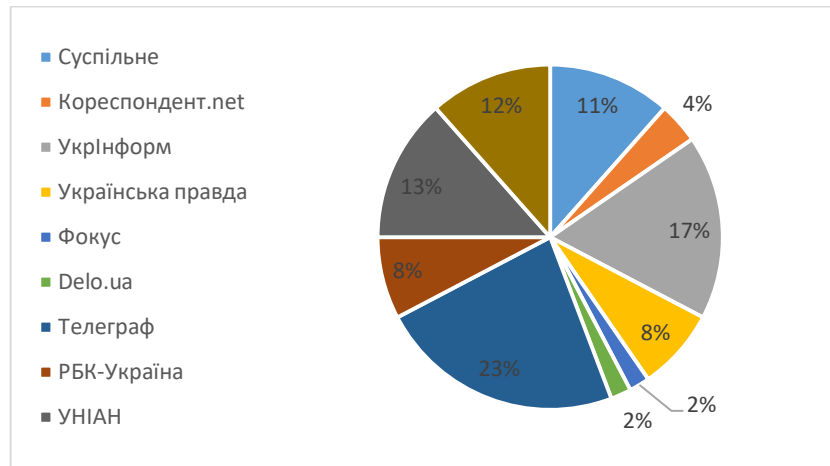

Рис. 2.2 – Кількість згадок тематики ЛГБТ+ в інтернет-виданнях

Матеріали, що ми досліджували також вирішили розділити на таку категорію, як «Рівні», або іншими словами територіальний масштаб контенту про ЛГБТ+ (див. рис. 2.3):

- а) міжнародний рівень складає 40% матеріалів, зазвичай основні теми включали зірок шоу-бізнесу та політику іноземних країн щодо ЛГБТ;
- б) національний рівень (Україна) – 39% матеріалів, більшість складало новини про законопроекти стосовно прав ЛГБТ+ та новини також про порушення цих прав;
- с) контент щодо РФ складає 21% матеріалів, українські медіа часто згадували про нововведення правлячими сил щодо «пропаганди ЛГБТ+» і того, як це впливає на всі сфери життя суспільства.

Наступною категорією була «Тематика». Тематика матеріалів, що висвітлювали ЛГБТ+, варіювалася від правових та соціальних аспектів до культурних тем та соціальних. Не менш важливо – пояснити, що вибір тематики інтернет-виданнями впливає на сприйняття ЛГБТ-спільноти аудиторією. Далі розглянемо основні напрямки, які висвітлювали українські інтернет-видання за досліджуваний період (див. рис. 2.4).

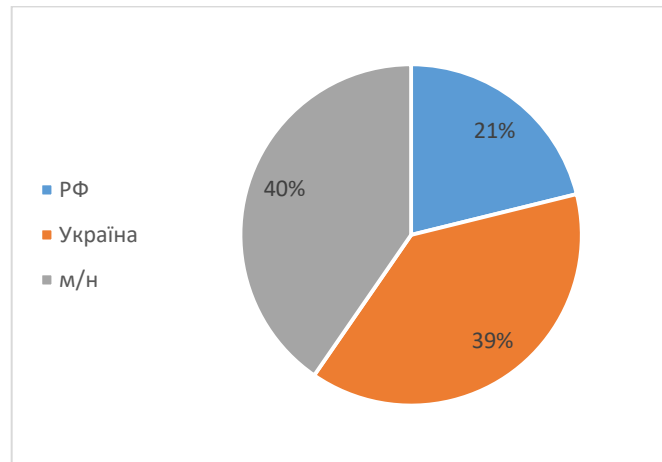

Рис. 2.3 – Територіальний масштаб контенту

Правові аспекти становили значну частину матеріалів (33%). В цих статтях та новинах обговорювалися зміни в законодавстві, міжнародні правові норми, а також законодавчі ініціативи, що стосувалися прав ЛГБТ+. Наприклад, матеріали про легалізацію одностатевих шлюбів в різних країнах або про законодавчі ініціативи щодо захисту прав ЛГБТ+ в Україні та світі (див. рис. 2.4).

Друге місце за частотою появи посідає тематика «політика», яка складає 27% від усіх досліджуваних матеріалів. До категорії «політична тематика» ми віднесли інформацію про нові законопроекти та офіційні заяви політичних лідерів щодо ЛГБТ+ спільноти. Наприклад, новини про легалізацію одностатевих шлюбів у Греції або обговорення законопроекту про цивільні партнерства в Польщі стали важливими інформаційними приводами. Крім того, українські інтернет-видання акцентували багато уваги на Росії та рішеннях її влади щодо внесення «міжнародного громадського руху ЛГБТ» до списку екстремістів та арешти власників ЛГБТ-барів за «екстремістську діяльність» (див. рис. 2.4).

Культурні аспекти висвітлювалися у 19% матеріалів, які загалом зосереджувалися на подіях, як наприклад: ЛГБТ-фестивалі, кінопокази на тематику ЛГБТ+ та багато іншого, спрямування яких полягало у просуванні ідеї толерантності та інклюзивності (див. рис. 2.4).

Частка релігійної тематики в новинах про ЛГБТ+ складає 11% від загальної кількості матеріалів. Більшість з цих матеріалів висвітлювали конфлікти між релігійними організаціями та ЛГБТ+ спільнотою. Як приклад, можемо навести повідомлення, де йдеться про випадки, коли релігійні організації виступали проти законопроектів про захист прав ЛГБТ+ (див. рис. 2.4).

Соціальні аспекти склали 6% матеріалів, зазвичай в цих матеріалах містилась інформація про проблеми дискримінації, суспільного ставлення до ЛГБТ+, соціального забезпечення та здоров'я. Особлива увага приділялася питанням прийняття ЛГБТ+ у суспільстві (див. рис. 2.4).

Тематика шоу-бізнесу складає 4% від усіх матеріалів, присвячених ЛГБТ+. Серед новин в цій категорії можемо виділити найбільш часту – висвітлення життя зірок, які відкрито підтримують ЛГБТ-спільноту або належать до неї. Також журналісти в інтернет-виданнях активно обговорювали публічні виступи та заяви відомих особистостей на підтримку прав ЛГБТ+ (див. рис. 2.4).

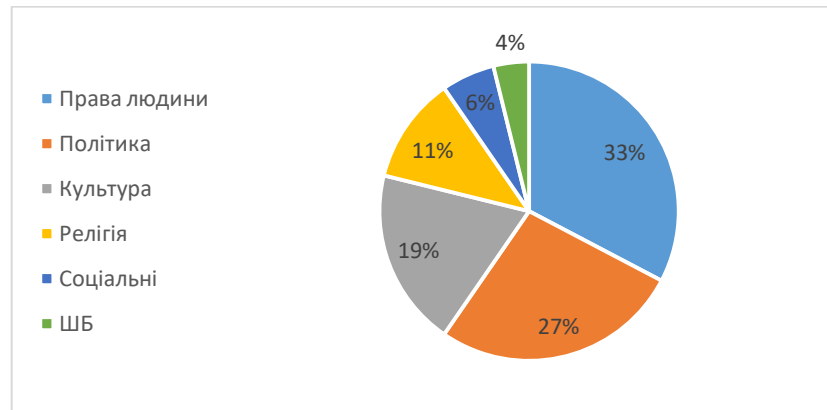

Рис. 2.4 – Тематика матеріалів інтернет-видань, що висвітлювали ЛГБТ+

У ході дослідження було виявлено, що більшість матеріалів, 44 з 52 матеріалів мали нейтральну тональність, а це складає 84% (див. рис. 2.5).

Позитивна тональність мали 5 матеріалів з усього обсягу. Зазвичай інформація, яку надавало інтернет-видання в таких випадках, висвітлювало окрім позитивних фактів про стан ЛГБТ+ спільноти, ще й позитивне ставлення автора про ці факти (див. рис. 2.5).

До категорії «негативна тональність» належать 6% від всього обсягу. Негативна тональність таких матеріалів переважно пов'язана з використанням мови ворожнечі та некоректної лексики.

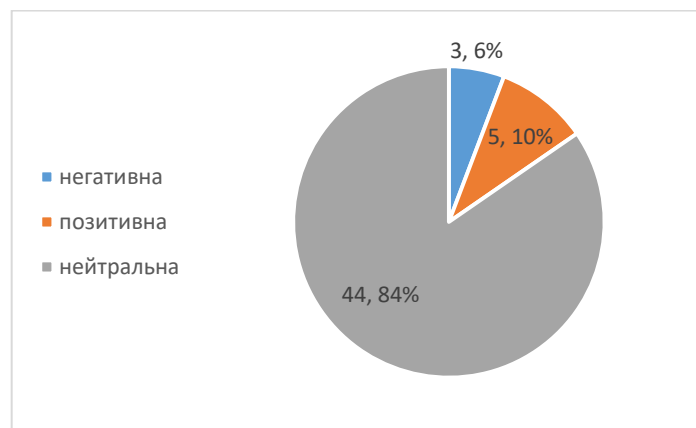

Рис. 2.5 – Тональність повідомлень в матеріалах інтернет-видань

Щодо використання некоректної лексики, результати показали, що більшість матеріалів (48 з 52) не містять некоректних термінів. Проте, у 4 матеріалах було виявлено некоректну лексику. Наприклад, у статті інтернет-видання «Телеграф» про законопроект щодо заборони пропаганди гомосексуалізму в Росії було використано термін «гомосексуалізм», який є некоректним. Коректним терміном є «гомосексуальність» [55].

Ще одним прикладом є один із матеріалів на сайті «Телеграф» містив некоректний термін «нетрадиційна сексуальна орієнтація», що вказує на відхилення від норми. Натомість коректніше було б використати термін «сексуальна орієнтація» [57].

Аналіз матеріалів показав, що мова ворожнечі була використана лише в 3 випадках. Серед них: один із матеріалів інтернет-видання «Телеграф» містив мову ворожнечі на тему прийняття законопроекту щодо прав ЛГБТ+ спільноти. У цій статті використовувалися наступні терміни: «сексуальні збочення», «пропаганда нетрадиційних цінностей», «транс» [58].

Ще один приклад мови ворожнечі в матеріалах українських інтернет-видань стала стаття «На німецькому карнавалі показали інтим Путіна з патріархом та мужнього Зеленського», де журналіст вжив термін на кшталт «збоченці» та «ненормальні», що є абсолютно неприйнятними в сучасній журналістиці [60].

2.3 Інтерпретація результатів контент-аналізу

Пояснюючи значення отриманих нами результатів кількісно-якісного контент-аналізу, маємо звернути увагу, що кількість матеріалів, у період з лютого по травень 2024 року, які стосувалися тематики ЛГБТ+ спільноти, значно збільшилась, якщо порівнювати з обсягами матеріалів минулих років. Враховуючи це, можемо припустити, що наразі ми спостерігаємо певний прогрес у публічному обговоренні гендерних питань та прав ЛГБТ+ громади в українських медіа. Зазначимо, що також необхідно зацентувати увагу на тому, що наразі не кожне медіа вдало проходить перевірку на якісне висвітлення цієї тематики, оскільки деякі видання вдаються до використання жовтих заголовків для залучення більшої уваги аудиторії, що може призвести до викривленого уявлення про ЛГБТ+ спільноту.

Не можемо не відмітити, що результати дослідження підтверджують неабияку актуальність політичного аспекту в контексті прав ЛГБТ+ спільноти в

українському суспільстві, з причини того, що велика кількість матеріалів українських-інтернет видань значною мірою стосується саме законодавчих і політичних ініціатив, що, в свою чергу, говорить нам про значний інтерес як з боку ЗМІ, так і з боку громадськості до цих питань. Також аналізуючи законодавчі зміни, законопроекти та офіційні заяви політичних лідерів щодо прав ЛГБТ+, маємо сказати, що питання є важливим у політичному дискурсі країни. Наприклад, ми бачимо це в обговореннях легалізації одностатевих шлюбів, захисту прав на всиновлення та інші правові питання, які віднедавна стали одними з найбільш обговорюваних предметів уваги для політиків та суспільства загалом.

До того ж в матеріалах ми виявили значну увагу до культурних та соціальних аспектів ЛГБТ+ теми, такий результат ми можемо розуміти як поступовий процес формування більш толерантного та інклюзивного суспільства, у якого на меті враховувати потреби різних соціальних груп. Попри такі очевидні позитивні зміни, важливо відзначити, що проблема в сприйнятті ЛГБТ+ спільноти деякими релігійними групами залишається актуальною та в подальшому потребуватиме детального вивчення та розв'язання.

Щодо мовної та тонової політики, нам необхідно окремо звернути увагу на факт про те, що більшість матеріалів мають нейтральний тон, це дає нам право вважати, що висвітлення інформації було об'єктивним без вираження емоцій або суджень журналістів. Однак, в деяких випадках ми виявили використання некоректної лексики та мови ворожнечі, що створює ризик посилення стереотипів та формування негативного ставлення до ЛГБТ+ спільноти серед читачів. Кажучи це, ми маємо на увазі, що деякі матеріали містять терміни або висловлювання, які зазвичай вважаємо образливими або принижуючими, які також включати в себе слова, що негативно впливають на гідність або ігнорують права осіб з різною сексуальною орієнтацією чи гендерною ідентичністю.

Важливо нагадати, що подальшому подібні вислови можуть зробити внесок у формування негативного ставлення до ЛГБТ+ спільноти.

Висновки до розділу 2

У висновках до цього розділу можемо сказати, що контент-аналіз виявився надзвичайно важливим для нашого дослідження з наступних причин:

- 1) дозволив нам проаналізувати сучасні тенденції репрезентації теми ЛГБТ+ спільноти українськими інтернет-виданнями, визначивши кількість матеріалів, що стосувалися тематика, яка нас цікавить, та їхнього змісту;
- 2) допоміг відстежити прогрес у відкритому обговоренні цих питань, а також проблемні аспекти, такі як використання жовтих заголовків й некоректної лексики;
- 3) посприяв визначенню напрямків подальших досліджень та заходів для покращення ситуації.

Тож зважаючи на результати проведеного нами контент-аналізу, ми повинні зазначити момент збільшення уваги засобів масової інформації, зокрема інтернет-видань, до теми ЛГБТ+ спільноти. Маємо розуміти, що це свідчить про поступовий прогрес у відкритому обговоренні гендерних питань та прав ЛГБТ+ громади в українських медіа. Попри це, існують певні проблеми, зокрема, використання жовтих заголовків та некоректної лексики, які здатні викривлювати уявлення громадськості про ЛГБТ+ спільноту.

Якщо говорити про мову та тон подання матеріалів українських інтернет-видань, ми зауважили, що домінує нейтральний тон в матеріалах, але все ж існує

ризик формування негативного ставлення через використання образливої лексики.

Таким чином результати контент-аналізу нагадують нам про важливість подальших зусиль у створенні інклюзивного та толерантного суспільства, де права та гідність кожної особи захищені та кожний їх поважає.

РОЗДІЛ 3 ВПЛИВ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ЛГБТ+ СПІЛЬНОТИ УКРАЇНСЬКИМИ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯМИ НА ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ДАНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ НЕРІВНОСТІ

3.1 Методологія дослідження

В цьому розділі ми сфокусуємо нашу увагу на виявленні впливу висвітлення теми стосовно ЛГБТ+ спільноти і українських інтернет-виданнях на суспільну думку та на вирішення проблеми даної соціальної нерівності шляхом відтворення соціологічного опитування.

Опитування є одним з методів збору інформації, який полягає у систематичному і структурованому зверненні до певних групи людей. На меті такого дослідження зазвичай – отримання відповідей респондентів на задалегідь підготовлені питання. Цілю соціологічного опитування є збір даних про думки, ставлення, поведінку або характеристики певної групи людей.

Враховуючи те, що це соціологічне дослідження було проведено з метою вивчення впливу репрезентації ЛГБТ+ спільноти українськими інтернет-виданнями на сприйняття цієї спільноти в суспільстві, маємо зазначити що метод опитування є надзвичайно важливим інструментом, з причини того, що воно дозволило нам отримати дані безпосередньо від широкого кола людей, виявити їхні ставлення та думки щодо ЛГБТ+ тематики, а також дати оцінку тому, як медіа-репрезентація впливає на формування їхніх поглядів. Завдяки опитуванню ми можемо зрозуміти поточний стан справ, виявити проблеми та розробити рекомендації для покращення висвітлення ЛГБТ+ тематики в медіа, що сприятиме формуванню більш толерантного і відкритого суспільства.

Щодо методики, ми надали респондентам можливість анонімно відповісти на різноманітні питання стосовно даної тематики, їм були представлені зразки матеріалів з інтернет-видань, що стосуються ЛГБТ+ тематики, які вони мали проаналізувати на предмету вияву певного впливу на їх ставлення до соціальної меншини.

До інструментарію дослідження належить структурований опитувальник, що містить питання щодо реакції на представлену інформацію, рівня толерантності та ставлення до ЛГБТ+ спільноти.

Цільовою аудиторією соціологічного опитування були особи різного віку, гендерної та соціальної приналежності, що мешкають в Україні.

Щодо форми проведення опитування, воно відбувалось онлайн. Таке рішення про форму було прийняте з причини того, що це мало б забезпечити анонімність та доступність для широкого кола респондентів. До того ж, протягом опитування нам вдалось дотримуватись етичних стандартів соціологічних досліджень, оскільки ми проінформували всіх учасників про анонімність і добровільність участі. Отримані нами дані були оброблені конфіденційно, використовувалися виключно в узагальненому вигляді для наукових цілей.

Коли ми отримали необхідну кількість відповідей від аудиторії, ми мали статистично проаналізувати зібрані дані задля виявлення тенденцій та паттернів у сприйнятті інформації про ЛГБТ+ спільноту. Опісля ми провели оцінювання впливу репрезентації ЛГБТ+ спільноти українськими інтернет-виданнями на суспільну свідомість та готовність до розв'язання проблеми соціальної нерівності.

Далі надаємо перелік питань, які були використані в опитуванні та допустимі варіанти відповідей (див. таб. 3.1).

Таблиця 3.1 Інструментарій онлайн-опитування

Питання	Варіанти відповідей
1. Який ваш вік?	a) Молодший(а) за 18 років b) 18-25 років c) 26-35 років d) 36-45 років e) 46-55 років f) 56-65 років g) Старий(а) за 65 років
2. Ваша стать?	a) Чоловік b) Жінка c) Інше
3. Який у вас рівень освіти на даний момент?	a) Неповна середня b) Середня c) Неповна вища d) Вища e) Інше
4. Який ваш статус у суспільстві?	a) Студент b) Працевлаштований c) Пенсіонер d) Безробітний
5. Як часто ви зустрічаєте інформацію про ЛГБТ+ у медіа?	a) Щодня b) Щотижня c) Щомісяця d) Рідше e) Важко відповісти
6. Наскільки важливим ви вважаєте висвітлення ЛГБТ+ тематики у медіа?	a) Дуже важливим b) Важливим c) Малозначущим d) Неважливим e) Важко відповісти
7. Як ви вважаєте, чи змінюється суспільне ставлення до ЛГБТ+ під впливом медіа?	a) Так, значно змінюється b) Так, трохи змінюється c) Ні, не змінюється d) Важко відповісти
8. Чи часто ви відвідуєте інтернет-видання?	a) Часто b) Іноді c) Рідко d) Ніколи
9. На вашу думку, чи можна вважати, що інтернет-видання відображають реальний стан справ у суспільстві?	a) Так b) Ні
10. Чи вважаєте ви, що інтернет-видання відіграють одну з ключових ролей у формуванні громадської думки?	a) Так b) Ні

11. Як ви оцінюєте об'єктивність висвітлення теми ЛГБТ+ в український інтернет-виданнях?	<ul style="list-style-type: none"> a) Дуже об'єктивна b) Об'єктивна c) Частково об'єктивна d) Необ'єктивна e) Важко відповісти
12. Який вплив, на вашу думку, має репрезентація ЛГБТ+ спільноти в медіа на молодь?	<ul style="list-style-type: none"> a) Позитивний b) Негативний c) Нейтральний d) Важко відповісти
13. Чи вважаєте ви, що українські медіа сприяють формуванню толерантності до ЛГБТ+ спільноти?	<ul style="list-style-type: none"> a) Так, значною мірою b) Так, частково c) Ні, не сприяють d) Важко відповісти
14. Чи відчували ви вплив мови ворожнечі в медіа щодо ЛГБТ+ спільноти?	<ul style="list-style-type: none"> a) Так, часто b) Так, іноді c) Ні, ніколи d) Важко відповісти
15. Чи стикалися ви з випадками дискримінації ЛГБТ+ в медіа?	<ul style="list-style-type: none"> a) Так, часто b) Так, іноді c) Ні, ніколи d) Важко відповісти
16. Чи вважаєте ви, що ваша думка щодо ЛГБТ+ була сформована під впливом медіа?	<ul style="list-style-type: none"> a) Так, значною мірою b) Так, частково c) Ні, не була d) Важко відповісти
17. Чи помічаєте ви зміни у висвітленні ЛГБТ+ тематики у різних медіа протягом останніх років?	<ul style="list-style-type: none"> a) Так, значні зміни b) Так, незначні зміни c) Ні, змін немає d) Важко відповісти
18. Як ви ставитеся до використання клікбейтних заголовків для привернення уваги до ЛГБТ+ тематики?	<ul style="list-style-type: none"> a) Підтримую b) Не підтримую c) Нейтрально d) Важко відповісти
19. Чи вважаєте ви, що мова ворожнечі в медіа сприяє дискримінації ЛГБТ+ спільноти?	<ul style="list-style-type: none"> a) Так, значною мірою b) Так, частково c) Ні, не сприяє d) Важко відповісти
20. Чи погоджуєтесь ви з тим, що негативні висловлювання в медіа можуть впливати на соціальну поведінку людей щодо ЛГБТ+ спільноти?	<ul style="list-style-type: none"> a) Так, повністю погоджуюся b) Так, частково погоджуюся c) Ні, не погоджуюся d) Важко відповісти
21. Як ви оцінюєте заголовок статті на прикріпленому зображенні? Додаток	<ul style="list-style-type: none"> a) Об'єктивний і нейтральний b) Нейтральний, але провокативний c) Необ'єктивний і упереджений d) Образливий і дискримінаційний e) Важко відповісти

22. Які емоції у вас викликають заголовки, подібні до наведених на зображенні? Додаток	a) Роздратування b) Занепокоєння c) Байдужість d) Підтримка
23. Чи змінюється ваше сприйняття видання після ознайомлення з такими заголовками та текстами? Додаток	a) Так, сильно змінюється на гірше b) Так, частково змінюється на гірше c) Ні, не змінюється d) Важко відповісти
24. Чи вважаєте ви, що подібні заголовки та тексти впливають на громадську думку більше, ніж об'єктивні матеріали? Додаток	a) Так, значною мірою b) Так, частково c) Ні, не впливають d) Важко відповісти
25. Чи змінюється ваше ставлення до ЛГБТ+ спільноти після ознайомлення з подібними текстами? Додаток	a) Так, значно змінюється на гірше b) Так, частково змінюється на гірше c) Ні, не змінюється d) Важко відповісти

3.2 Результати соціологічного опитування

В ході проведення соціологічного опитування щодо впливу репрезентації ЛГБТ+ спільноти українськими інтернет-виданнями на сприйняття цієї спільноти в суспільстві, були отримані наступні дані.

У опитування, яке проводилося за допомогою платформи Google-Forms з 09.04 по 25.04, взяли участь 758 респондентів. Опитування відбувалось анонімно, що дало змогу забезпечити відвертість відповідей і високу якість зібраних даних.

Тож говорячи про респондентів цього дослідження, серед опитуваних 53,8% становили жінки, 46,2% – чоловіки. Віковий розподіл учасників був наступним: 18-25 років – 21,4%, 26-35 років – 14,3%, 36-45 років – 21,4%, 46-55 років – 7,1%, 56-65 – 14,3%, у віці за 65 – 7,1% опитуваних (див. рис. 3.1).

Щодо рівня освіти, більше половини (52,6%) опитуваних мають вищу освіту, 23,5% респондентів вказали наявність неповної вищої освіти, середню та неповну середню вказало по 11,8% в кожному варіанті (див. рис. 3.1).

На питання про статус респондента у суспільстві найбільша кількість відповіла – працевлаштований (64,3%), 14,3% студентів й 14,3% людей пенсійного віку взяло участь у опитуванні (див. рис. 3.1).

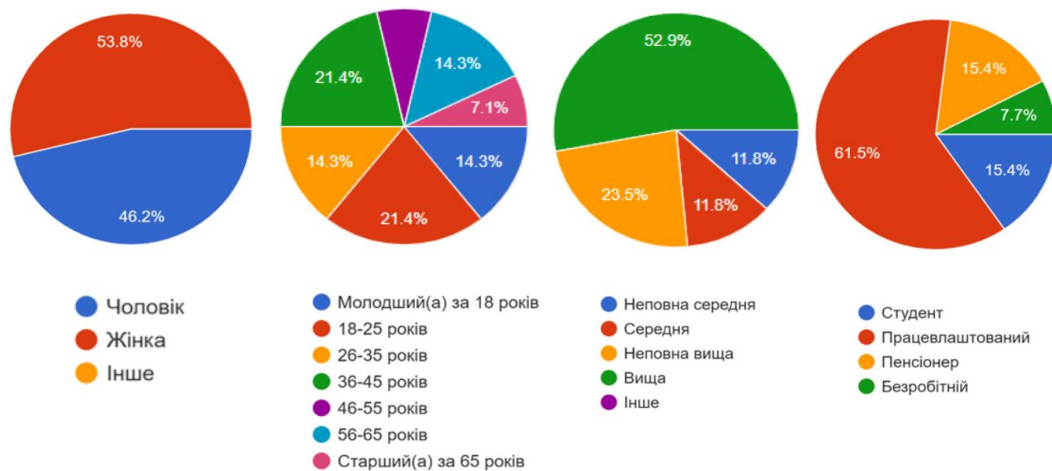

Рис. 3.1 – Результати відповідей респондентів на питання про їхній соціальний статус (n=758)

На питання щодо частоти випадків, коли респонденти зустрічали інформацію про ЛГБТ+ у медіа, більшість відповіла «щомісяця» (35,7%), трохи менше людей (21,4%) зазначило, що подібні матеріали їм доводилось бачити не дуже рідше одно разу на місяць. Приблизно така ж кількість опитуваних обрали варіант «важко відповісти». Щотижня зустрічається інформація в ЗМІ на цю тематику 14,3% респондентів, в той час як лише 7,1% респондентів відповіли «щодня» (див. рис. 3.2).

Про важливість висвітлення ЛГБТ+ теми в медіа, більшість людей, а саме 37,5%, обрали варіант «дуже важливо», трохи менше (31,3%) зазначили, що

висвітлення тематики в медіа є достатньо важливим. Респондентів, яким було важко відповісти на питання та тих, хто відповів як «малозначще» по 12,5% за кожною відповіддю. Неважливим висвітлення ЛГБТ+ теми в медіа серед опитуваних вважають 6,3% (див. рис. 3.2).

На питання: «Як ви вважаєте, чи змінюється суспільне ставлення до ЛГБТ+ під впливом медіа?», більша частина опитуваних відповіла, що значно змінюється (50%), 27,3% відповіли, що суспільне ставлення змінюється трохи. Кількість людей, які вважають, що не змінюється складає 13,6%, важко відповісти було 9,1% респондентів (див. рис. 3.2).

На питання про те, як часто респонденти зазвичай відвідують інтернет-видання, більшість обрали варіант «часто», трохи менше, а саме 28,6%, відповіли, що користуються ними рідко. Іноді відвідують інтернет-ЗМІ 21,4% від опитуваних, найменша ж кількість людей відповіла «ніколи» – 7,1% (див. рис. 3.2).

Рис. 3.2 – Результати відповідей респондентів (n=758)

Наступним було питання: «На вашу думку, чи можна вважати, що інтернет-видання відображають реальний стан справ у суспільстві?», на яке 53,8%

респондентів дало відповідь «Ні», тоді як інші погодились з твердженням (див. рис. 3.3).

Далі респондентам поставили питання про те, чи вважають вони, що інтернет-видання відіграють одну з ключових ролей у формуванні громадської думки, на що більшість (76,9%) відповіли ствердно (див. рис. 3.3).

Щодо оцінки об'єктивності висвітлення теми ЛГБТ+ в українській інтернет-виданнях, більшість вказали варіант «Частково об'єктивна» – 57,1%. 21,4% респондентів було важко прийняти рішення щодо цього питання, в той час, як 14,3% погодились з варіантом, що висвітлення цієї тематики в інтернет-виданнях є об'єктивним. 5% людей відповіли – «необ'єктивна», але найменша частина респондентів відповіла вирішила обрати опцію – «дуже об'єктивна» (2%) (див. рис. 3.3).

На питання: «Який вплив, на вашу думку, має репрезентація ЛГБТ+ спільноти в медіа на молодь?», здебільшого (53,3%) респонденти відповідали, що вплив є позитивним. Вже менше респондентів (26,7%) вважають, що вплив є нейтральним. Щодо негативного впливу, цю відповідь обрали 6,7% опитуваних, тоді як 13,3% не змогли визначитись з відповіддю (див. рис. 3.3).

Рис. 3.3 – Результати відповідей респондентів (n=758)

«Чи вважаєте ви, що українські медіа сприяють формуванню толерантності до ЛГБТ+ спільноти?», – на це питання більшість (60%) вирішили відповісти «так, частково», тоді як 20% опитаних не погодились з цим твердженням. 13,3% не визначились з відповіддю, але менш за все з цим твердженням погоджувались (6,7%) (див. рис. 3.4).

Щодо мови ворожнечі в медіа до ЛГБТ+ спільноти та її впливу, велика кількість людей відзначили, що іноді відчували це (53,8%), трохи менше, а точніше 23,1%, говорять, що зіштовхуються з цим частіше, тоді як 15,4% не змогли дати точної відповіді на це питання. Найменше кількість обрала відповідь «Ні, ніколи» (див. рис. 3.4).

На питання про випадки дискримінації ЛГБТ+ в медіа, більшість (46,2%) з тих, хто відповідав, обирали відповідь про те, що часто були свідками такого явища. Трохи менше відповіли людей обрала відповідь «Так, іноді» – 38,5%, а 7,7% не змогли дати відповіді на питання. Відповідь «Ні, ніколи» обирали менш за все (див. рис. 3.4).

Наступне питання звучало так: «Чи вважаєте ви, що ваша думка щодо ЛГБТ+ була сформована під впливом медіа?», зазвичай (38,5%) респонденти відповідали «Так, часто», трохи менше людей (30,8%) обрало відповідь, що їх думка про дану спільноту сформувалась значною мірою саме через вплив медіа. По рівній кількості людей обрала відповіді про те, що вони не погоджуються з твердженням або не впевнені у відповіді – 15,4% (див. рис. 3.4).

«Чи помічаєте ви зміни у висвітленні ЛГБТ+ тематики у різних медіа протягом останніх років?», – таким було наступне питання. Значні зміни помітили 46,7% від опитуваних, щодо незначних змін у висвітленні тематики ЛГБТ+ тематики у різних медіа за останні роки, таку відповідь обрало 33,3% респондентів.

Рис.3.4 – Результати відповідей респондентів (n=758)

Трохи більше обрали відповідь «Важко відповісти», тоді як найменша (6,7%) кількість людей відповіла, що не помітила змін (див. рис. 3.5).

Щодо використання клікбейтних заголовків для привернення уваги до ЛГБТ+ тематики, найпопулярнішою (69,2%) серед опитаних була відповідь «Не підтримую». 15,4% відповідей були на підйримку цього твердження, тоді як 7,7% не були впевнені щодо відповіді. Нейтрально ставляться найменша кількість опитаних (див. рис. 3.5).

Якщо говорити про використання мови ворожнечі в медіа та її впливу на погіршення дискримінації ЛГБТ+ спільноти, більшість (44,4%) погодилась з цим твердженням частково. Трохи менше, а саме 38,9% відповіли «Так, значною мірою», 11,1% вважають, що це явище не сприяє погіршенню дискримінації (див. рис. 3.5).

На питання: «Чи погоджуєтеся ви з тим, що негативні висловлювання в медіа можуть впливати на соціальну поведінку людей щодо ЛГБТ+ спільноти?», – багато респондентів, точніше 47,4% вирішило обрати відповідь «Так, повністю погоджуюсь», трохи менше частково погодились з твердженням – 36,8%. 10,5% від респондентів не погодились, тоді як 5,3% утримались від відповіді (див. рис. 3.5).

Рис.3.5 – Результати відповідей респондентів (n=758)

Далі, питання полягали у виконанні певного аналізу респондентами прикладів контенту, які ми їм навели, щодо використання мови ворожнечі, клікбейтних заголовків та дискримінаційних висловів стосовно ЛГБТ+ спільноти. Тож на питання: «Як ви оцінюєте заголовок статті на прикріпленому зображенні?» з ілюстрацією прикладу, – більшість (53,8%) обрали відповідь, що заголовок є образливим та дискримінаційним, вже менше людей обрали відповіді «Нейтральний, але провокативний» (15,4%) та «Об’єктивний і нейтральний» (15,4%). 7,7% респондентів було важко відповісти на це питання, але менше за все обрали відповідь «необ’єктивний і упереджений» (див. рис. 3.6).

Щодо наступного питання про те, які емоції викликають заголовки на наведених зображеннях, більшість опитуваних (56,3%) відповіло, що вони відчують роздратування, тоді як 25% відповідей відповідають варіанту «занепокоєння». Байдужість також відчули дехто з опитуваних, а саме 12,5%, в той час як підтримку відчули 6,3% від загальної кількості людей (див. рис. 3.6).

«Чи змінюється ваше сприйняття видання після ознайомлення з такими заголовками та текстами?», – на це питання більшість (37,5%) відповіли, що їх сприйняття частково змінюється на гірше, коли 33,3% вважають, що їх сприйняття сильно змінилось на гірше. Не змінилось сприйняття видання після ознайомлення з такими заголовками та текстами у 20,8% опитаних. 8,3% відсотки не визначились з відповіддю (див. рис. 3.6).

Щодо питання про те, чи є більшим вплив наведених текстів та заголовків на громадську думку, ніж вплив об'єктивних матеріалів, найбільша кількість (45%) респондентів обрали відповідь на позначення згоди значною мірою, в той час, як частково погодилися з твердженням 40% опитуваних. Невелика кількість(5%) визначили такий вплив незначним, а ще 10% від опитуваних було важко відповісти (див. рис. 3.6).

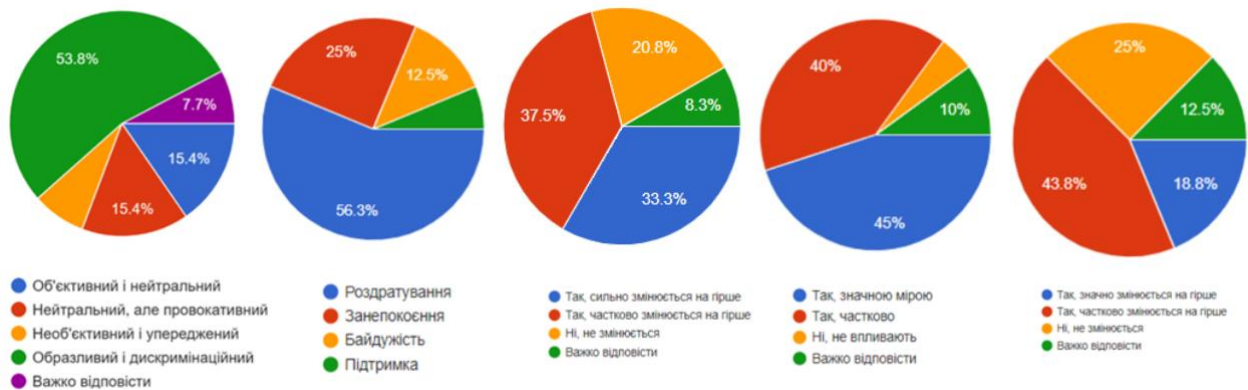

Рис.3.6 – Результати відповідей респондентів (n=758)

3.3 Інтерпретація результатів соціологічного-опитування

Дане соціологічне опитування охопило різноманітну аудиторію, завдяки чому ми забезпечили широку репрезентативність результатів. Серед респондентів більше половини були жінками, з цієї причини ми цілком можемо припустити що вищий рівень зацікавленості цієї тематики присутній серед жіночої статі.

Під час проведення опитування нам вдалось забезпечити майже рівномірний віковий розподіл із представництвом всіх вікових груп, що також дало нам змогу відстежити те, яким чином сприйняття ЛГБТ+ тематики змінюється з віком. Переважна більшість респондентів мали вищу освіту, що підкреслює високу освіченість вибірки і може впливати на їхні погляди та ставлення до ЛГБТ+ спільноти.

Більшість респондентів, виходячи з результатів опитування, часто зіштовхуються з інформацією про ЛГБТ+ в медіа. Цей факт вказує на значну присутність цієї тематики в інформаційному просторі. Варто також зазначити, що серед респондентів, достатньо велика кількість розглядає висвітлення ЛГБТ+ тематики як дуже важливе явище сучасності, що неабияк підкреслює значущість цього питання для суспільства. Отримані нами дані в процесі опитування свідчать про зростання інтересу до теми прав ЛГБТ+ та про необхідність об'єктивного висвітлення цієї тематики.

Репрезентація ЛГБТ+ спільноти в медіа, на думку багатьох людей, які взяли участь в опитуванні, має позитивний вплив на молодь, сприяючи формуванню толерантності та інклюзивності, що може вказувати на потенціал медіа у вихованні нового покоління, відкритого до толерування різноманіття гендерних ідентичностей.

Попри той факт, що більшість респондентів вважають висвітлення ЛГБТ+ тематики в українських медіа частково об'єктивним, значна частина все ж стикається з мовою ворожнечі та дискримінаційними висловлюваннями, з чого маємо зробити висновок про наявність проблем у висвітленні цієї теми. До того ж, результати показують, що використання мови ворожнечі та клікбейтних заголовків для привернення уваги до ЛГБТ+ тематики викликає роздратування та занепокоєння серед більшості респондентів, це явищу теж підкреслює необхідність зміни підходів у журналістиці для більш об'єктивного і коректного висвітлення.

Майже всі респондентів визнають те, що медіа відіграють ключову роль у формуванні громадської думки щодо ЛГБТ+ спільноти, а негативні висловлювання можуть значно впливати на соціальну поведінку людей щодо ЛГБТ+ спільноти. З цієї причини, розуміємо, що існую певний ризик негативного впливу некоректного висвітлення тематики.

Також слід відмітити, що респонденти помічають зміни у висвітленні ЛГБТ+ тематики в медіа за останні роки. Такі результати ми можемо пояснити, як певний прогрес у цьому напрямку.

Відповіді більшої частини опитуваних респондентів також дають нам зрозуміти, що негативні заголовки та дискримінаційний контент змінюють їхнє сприйняття інтернет-видання на гірше, Такий контент викликає у респондентів негативні емоції, такі як роздратування та занепокоєння. Це підкреслює негативний вплив подібних матеріалів на емоційний стан читачів і їхнє ставлення до ЛГБТ+ спільноти. Не менш важливим також зараз наголосити на важливість відповідального підходу журналістів до своїх обов'язків аби убезпичити ЛГБТ+ спільноту та суспільство від подальших проявів контенту подібного характеру.

Висновки до розділу 3

Соціологічне опитування щодо впливу репрезентації ЛГБТ+ спільноти в українських інтернет-виданнях на їхнє суспільне сприйняття, результати якого ми щойно надали, виявило кілька головних тенденцій та аспектів, завдяки яким можемо зробити декілька висновків.

Перш за все, результати дослідження дали нам можливість зрозуміти наскільки широким є інтерес суспільства до питань прав представників ЛГБТ+ спільноти. Шляхом ретельного аналізу різних груп населення, які включали в себе різний віковий склад та освітні рівні, дослідження показало, що тема ЛГБТ+ є актуальною для різних соціокультурних груп.

В процесі проведення дослідження, ми також відмітили такий момент, що стосується впливу медіа на сприйняття ЛГБТ+ тематики, а саме, ми підтвердили нашу теорію про те, що інформація, яка надходить через медіа, має значний вплив на формування громадської думки. Негативне висвітлення, в свою чергу, може робити значний внесок у посилення стереотипів та дискримінацію, тоді як позитивне – сприяє толерантному ставленню. Також звертаючись до відповідей респондентів, нам слід звернути увагу на той факт, що вони вважають за важливе для медіа використовувати об'єктивний та неупереджений підхід у роботі журналістів.

Важливим висновком є усвідомлення респондентами впливу медіа на соціальну поведінку щодо ЛГБТ+ спільноти. Більшість опитаних підтримують ідею, що негативне висвітлення може погіршити ставлення до цієї групи людей. Цей факт наголошує на важливості відповідального підходу журналістів до цієї тематики. Сприяння уникненню мови ворожнечі та клікбейтних заголовків при висвітленні ЛГБТ+ тематики – явище, важливістю якого погодилось більшість опитаних людей, з причини того, що такі методи лише закріплюють негативні

стереотипи про соціальну меншину та призводять до занепокоєння серед аудиторії.

Таким чином, підсумовуючи раніше зазначені аспекти, маємо можливість сказати, що це дослідження довело нам на скільки є важливим для суспільства об'єктивний та толерантний підходи до висвітлення ЛГБТ+ тематики в інтернет-виданнях та медіа загалом.

ВИСНОВКИ

У сучасному інформаційному суспільстві існує певна низка питань, які залишаються недостатньо дослідженими та до сих пір очікують на своє вирішення. На жаль, це зумовлено стереотипними уявленнями, які були сформованими з часом та які вкрай важко піддавалися зміні. Однак суспільство вже почало відчувати зміни у багатьох сферах, в тому числі з проблемою інклюзивності для ЛГБТ+ спільноти.

Дослідження репрезентації ЛГБТ+ спільноти в українських інтернет-виданнях дозволило виявити певну кількість ключових аспектів впливу медіа на формування громадської думки та ставлення до ЛГБТ+ осіб. На основі теоретико-методологічного аналізу, контент-аналізу медіа та соціологічного опитування ми зробили низку важливих висновків.

На початку кваліфікаційної роботи ми ретельно проаналізували теоретико-методологічні аспекти, які стосувалися репрезентацією ЛГБТ+ спільноти в українських інтернет-виданнях. Наш аналіз базувався на ключових поняттях, таких як «інтернет-видання», «репрезентація» та «ЛГБТ+ спільнота». Ми чітко визначили ці терміни, створивши базу для подальшого дослідження.

Звертаючись до історії еволюції висвітлення ЛГБТ+ спільноти в медіа, ми змогли відстежити, як змінювався спосіб, яким ЛГБТ+ зображуються у медіа, це дало нам можливість дізнатись про те, що на початкових етапах історії медіа зображення ЛГБТ+ осіб часто вдавалось до стереотипів та мало негативний відтінок, що вчені пояснюють тодішньою обмеженістю медійних форматів та культурними стереотипами. З плином часу прийняття гомосексуальності та гендерної різноманітності у медіа поступово ставало більш об'єктивним і нейтральним завдяки розширенню медійних форматів та культурній еволюції. Також слід зазначити, що за допомогою нашого дослідження ми виявили, що

завдяки розвитку медійних технологій й, не варто забувати також про поширення нових медійних платформ, таких як інтернет-видання, соціальні мережі тощо, для ЗМІ з'явилися нові можливості для репрезентації ЛГБТ+ спільноти.

Під час дослідження ми також розглянули різні методологічні підходи до аналізу репрезентації ЛГБТ+ спільноти в українських інтернет-виданнях. Згідно з результатами нашого аналізу літератури, для вивчення репрезентації ЛГБТ+ використовуються якісні та кількісні методи, а також дискурсивний аналіз. Відомі науковці, такі як О. Горчинська, Г. Ворона, Я. Машкова та інші, розробили різні підходи до цього питання, що свідчить про важливість теми та розмаїття можливих методів дослідження.

Контент-аналіз показав, що українські інтернет-видання поступово збільшують увагу до теми ЛГБТ+ спільноти. Попри це, ми звернули увагу на наявність певних проблем, таких як використання «жовтих» заголовків та некоректної лексики в матеріалах видань. Нам вже відомо, що така тенденція здатна викривлювати уявлення громадськості про ЛГБТ+ осіб.

Інтернет-видання відіграють достатньо важливу роль у формуванні громадської думки і їхня здатність впливати на сприйняття ЛГБТ+ осіб є важливим аспектом у боротьбі за рівноправ'я та визнання різноманітності, – такого висновку ми надійшли за результатами соціологічного опитування. Також результати такого методу дослідження підтвердили значний вплив медіа на формування громадської думки щодо ЛГБТ+ тематики, а саме про те, що негативне висвітлення сприяє посиленню стереотипів і дискримінації, тоді як позитивне та об'єктивне висвітлення сприяє формуванню толерантного ставлення. Більшість респондентів підтримують ідею використання неупередженого підходу журналістів та уникають мови ворожнечі і клікбейтних заголовків.

Таким чином, можемо зробити висновок про те, що нам вдалось проаналізувати репрезентацію ЛГБТ+ спільноти в українських інтернет-виданнях та розкрити значний вплив медіа на уявлення суспільства про ЛГБТ+ спільноту. Для нас було важливим підкреслити те, наскільки необхідно для нашого українського соціуму сприяти відповідальному та об'єктивному підходу до репрезентації ЛГБТ+ спільноти в медіа та надати рекомендацій щодо подальші досліджень та моніторингів медіа-контенту на цю тематику та щодо поліпшення ставлення до ЛГБТ+ спільноти в українських медіа.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інтернет-ЗМІ.
URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D1%82-%D0%97%D0%9C%D0%86;>
2. Що відрізняє репрезентацію від презентації?
URL: <https://reporter.zp.ua/shho-vidriznyaye-reprezentatsiyu-vid-prezentatsiyi.html>
3. Hall S. Representation: Cultural Representations and Signifying Practices. London: Sage/The Open University, 1997. 79 p.
4. Dyer R. The Matter of Images: Essays on Representations. Routledge, 1993. 184 p.
5. Fiske J. Television Culture. London: Methuen, 1987. 353 p.
6. Almeida J, Azrael D, Corliss H. L., Johnson R. M. Molnar B. E. Emotional Distress Among LGBT Youth: The Influence of Perceived Discrimination Based on Sexual Orientation // Journal of Youth and Adolescence, 2009. URL: https://www.researchgate.net/publication/26699748_Emotional_Distress_Among_LGBT_Youth_The_Influence_of_Perceived_Discrimination_Based_on_Sexual_Orientation
7. Kidd J. Representation (Key Ideas in Media & Cultural Studies). Routledge, 2015. 172 p.
8. American Psychological Association. Guidelines for psychological practice with lesbian, gay, and bisexual clients // American Psychologist, 2012. № 67(1), Pp.10-42
9. World Health Organization (WHO) «Gender and Health», 2011. URL: https://www.who.int/health-topics/gender#tab=tab_1
10. Human Rights Campaign (HRC) «Glossary of Terms – Human Rights Campaign», 2023. URL: <https://www.hrc.org/resources/glossary-of-terms>

11. International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) «Our Glossary», URL: <https://www.ilga-europe.org/about-us/who-we-are/glossary/>
12. Марценюк Т. О. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. Київ : [б. в.], 2014. 65 с.
13. Челсіс-Гарніт Р. Міноритетні ідентичності та гендерне розмаїття: поняття та перспективи, 2009. С. 13-27
14. Mulé N. J., McKenzie C. Khan M. Recognition and Legitimation of Sexual Orientation and Gender Identity (SOGI) at the UN: A Critical Systemic Analysis // The British Journal of Social Work, Volume 46, Issue 8, December 2016, Pp. 2245–2262
15. The Power of Self-Identification: Naming the «Plus» in LGBTQ+ // The Palgrave Handbook of Power, Gender, and Psychology / Eileen L. Zurbriggen, Rose Capdevila. pp 233-253
16. Carter. D . Stonewall: The Riots That Sparked the Gay Revolution. St. Martin's Griffin; Media tie-in, 2010. Pp.67-85
17. Chauvin, S., Lerche, A. Sociologie de l'homosexualité, Paris: Decouverte, 2013. URL: https://www.editions-ladecouverte.fr/sociologie_de_l_homosexualite-9782707154699
18. Kylo-Patrick R. H. The AIDS Movie: Representing a Pandemic in Film and Television, New York: Haworth Press, 2000. 120 p.
19. Gross L. Up From Invisibility: Lesbians, Gay Men, and the Media in America. Columbia University Press, 2002. 295 p.
20. Телесеріал «Друзі» // Вікіпедія. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D1%80%D1%83%D0%B7%D1%96_\(%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D1%80%D1%83%D0%B7%D1%96_(%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB));

21. Телесеріал «Віллі і Грейс» // Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%96%D0%BB%D0%BB_%D1%96_%D0%93%D1%80%D0%B5%D0%B9%D1%81;
22. Halberstam J. *The Queer Art of Failure*. Durham: Duke University Press, 2011. 224 p.
23. Телесеріал «Помаранчевий – хіт сезону» // Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%87%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%E2%80%94%D1%85%D1%96%D1%82_%D1%81%D0%B5%D0%B7%D0%BE%D0%BD%D1%83;
24. Телесеріал «Transparent» // Вікіпедія. URL : <https://en.wikipedia.org/wiki/Transparent>
25. Dines G. *Pornland: How Porn has Hijacked our Sexuality*. Boston: Beacon Press, 2010. 240 p.
26. Науменко С., Карасийчук Т. ЛГБТ-спільнота України: історія і сучасність // Українское ЛГБТ-движение, 25. Київ, 2015. С. 125–159
27. Машкова Я. Українським медіа не вистачає систематичності висвітлення ЛГБТ+ – медіаналітикиня ІМІ, 06.12.23. URL: <https://imi.org.ua/news/ukrayinskym-media-ne-vystachaye-systematichnosti-vysvitlennya-lgbt-mediaanalitkyunya-imi-i57471>
28. Горчинська О. Чи є ваша журналістика гендерночутливою? Пояснюємо, що це таке. Детектор Медіа. URL: <https://detector.media/production/article/187713/2021-05-05-chy-ie-vasha-zhurnalistyka-gendernochutlyvoyu-poyasnyuemo-shcho-tse-take/>
29. Ворона М. В. Гендерні стереотипи: сутність, функції, наслідки // Статистика України. 2010. №4(51). С. 71-74

30. Моніторинг Інституту масової інформації про порушення прав журналістів
URL: <https://imi.org.ua/monitorings/-i57454>, 2023
31. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей, 2017. 224 с. URL: https://ua.boell.org/sites/default/files/gender_dlya_medii_2017.pdf
32. Дослідження групи «Рейтинг». Гендерні ролі і стереотипи. URL: <http://bit.ly/3JGCFRr>
33. Webe R. P. Basic Content Analysis. SAGE Publications, 1990. 96 p.
34. Іванов О. В. Класичний контент-аналіз та аналіз тексту: термінологічні та методологічні відмінності // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Харків: Видавничий центр ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. №1045. С. 69-74.
35. Росія перевіряє мовний сервіс Duolingo на пропаганду ЛГБТ. URL: <https://suspilne.media/681248-rosia-perevirae-movnij-servis-duolingo-na-propagandu-lgbt/>
36. Парламент Греції легалізував одностатеві шлюби. URL: <https://suspilne.media/685672-parlament-grecii-legalizuvav-odnostatevi-slubi/>
37. У Гані судитимуть представників ЛГБТК+ – парламент ухвалив законопроект». URL: <https://suspilne.media/694984-u-gani-suditimut-predstavnikov-lgbt-k-parlament-uhvaliv-zakonoproekt/>
38. Верховний суд Японії визнав заборону одностатевих шлюбів неконституційною. URL: <https://suspilne.media/706156-verhovnij-sud-aponii-viznav-zaboronu-odnostatevih-slubiv-nekonstitucijnou>
39. У Грузії запропонували законопроект, який обмежує права ЛГБТ-спільноти. URL: <https://suspilne.media/713578-u-gruzii-zaproponuvali-zakonoproekt-akij-obmezue-prava-lgbt-spilnoti/>

40. Ірак ухвалив закон про заборону одностатевих відносин. URL: <https://suspilne.media/733791-irak-uhvaliv-zakon-pro-zaboronu-odnostatevih-vidnosin-pokaranna-vid-10-do-15-rokiv/>
41. Греція легалізувала одностатеві шлюби. URL: <https://ua.korrespondent.net/world/4664059-hretsia-lehalizovala-odnostatevi-shluiby>
42. Путін зробив цинічну заяву стосовно ЛГБТ. URL: <https://ua.korrespondent.net/world/russia/4665123-putin-zrobyv-tynichnu-zaiavu-stosovno-lhbt>
43. Українська прем'єра «Уроків толерантності» відбудеться 14 лютого. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3826035-ukrainska-premera-urokiv-tolerantnosti-vidbudetsa-14-lutogo.html>
44. У Києві відбувся допрем'єрний показ фільму «Уроки толерантності». URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3827182-u-kievi-vidbuvsadopremernij-pokaz-filmu-uroki-tolerantnosti.html>
45. У Росії «міжнародний громадський рух ЛГБТ» внесли до списку екстремістів. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3843487-u-rosiimiznarodnij-gromadskij-ruh-lgbt-vnesli-do-spisku-ekstremistiv.html>
46. У Росії заарештували власника ЛГБТ-бару за «екстремістську діяльність». URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3846862-u-rosii-zaarestuvali-vlasnika-lgbtbaru-za-ekstremistsku-dialnist.html>
47. ООН уперше ухвалила резолюцію на захист прав інтерсексуальних людей. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3848929-oon-uperse-uhvalilarezoluciu-na-zahist-prav-interseksualnih-ludej.html>
48. Сара Ештон-Сірілло, трансгендерна американка, сержант ЗСУ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3848774-sara-estonsirillo-transgenderna-amerikanka-serzant-zsu.html>

49. У Білорусі демонстрацію ЛГБТ+ прирівняли до порнографії. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3851204-u-bilorusi-demonstraciu-lgbt-pririvnali-do-pornografii.html>
50. В Іраку криміналізували одностатеві стосунки, покарання – до 15 років в'язниці. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3857689-v-iraku-kriminalizovali-odnostatevi-stosunki-pokaranna-do-15-rokiv-vaznici.html>
51. МЗС України і посольства 24 країн підтвердили відданість підтримці рівності. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3864917-mzs-ukraini-i-posolstva-24-krain-pidtvrdili-viddanist-pidtrimci-rivnosti.html>
52. В уряді Туска підготували проєкт закону про цивільні партнерства, але ще погоджують у коаліції». URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/04/11/7183539/>
53. Косово обіцяє запровадити одностатеві союзи у травні. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/04/26/7184691/>
54. В Іраку ухвалили до 15 років ув'язнення за одностатеві стосунки – BBC. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2024/04/28/7453317/>
55. Веселка, символ ЛГБТ або демонтаж: в Інституті нацпам'яті озвучили сценарії щодо «Арки дружби народів» URL: <https://focus.ua/uk/ukraine/647467-veselka-simvol-lgbt-abo-demontazh-v-instituti-nacpam-yati-ozvuchili-scenariji-shchodo-arki-druzhbi-narodiv>
56. Голова УІНП пропонує колишню Арку Дружби народів перетворити на веселку. URL: <https://delo.ua/society/golova-uinp-proponuje-kolisnyu-arku-druzhbi-narodiv-peretvoriti-na-veselku>
57. Відомий продюсер розповів про зірок, що приховують одностатеві стосунки. URL: <https://news.telegraf.com.ua/ukr/zvezdy/2024-02-07/5832603-izvestnyu-prodyuser-rasskazal-o-zvezdakh-skryvayushchikh-odnopolye-otnosheniya>

58. ЛГБТ дорівнює ру**я»: на київському кінотеатрі активісти залишили провокаційні написи (фото). URL: <https://news.telegraf.com.ua/ukr/kiev/2024-02-11/5833403-lgbt-dorivnyue-ruya-na-kiiivskomu-kinoteatri-aktivisti-zalishili-provokatsiyni-napisi-foto>
59. Від костюмів з краватками до спідниць з панчохами: як помінявся образ Сема Сміта (фото). URL: <https://news.telegraf.com.ua/ukr/zvezdy/2024-02-12/5833492-ot-kostyumov-s-galstukami-do-yubok-s-chulkami-kak-pomenyalsya-obraz-sema-smita-foto>
60. На німецькому карнавалі показали інтим Путіна з патріархом та мужнього Зеленського (фото). URL: <https://news.telegraf.com.ua/ukr/ukraina/2024-02-12/5833601-na-nemetskom-karnavale-pokazali-intim-putina-s-patriarkhom-i-muzhestvennogo-zelenskogo-foto>
61. Перший пішов: у Європі одна з православних країн легалізувала ЛГБТ-шлюби. URL: <https://news.telegraf.com.ua/ukr/mir/2024-02-16/5834442-pershiy-pishov-u-evropi-odna-z-pravoslavnikh-krain-legalizuvala-lgbt-shlyubi>
62. Ситуація анекдотична: УПЦ Київського патріархату відібрала нагороду у військового, дізнавшись, що той гей. URL: <https://news.telegraf.com.ua/ukr/ukraina/2024-02-26/5836518-situatsiya-anekdotichna-upts-kiiivskogo-patriarkhatu-vidibrala-nagorodu-u-viyskovogo-diznavshis-shcho-toy-gey>
63. Секс-скандал в УПЦ КП отримав продовження: відомий ветеран різко висловився на адресу патріарха. URL: <https://news.telegraf.com.ua/ukr/ukraina/2024-02-26/5836634-yayko-filareta>
64. «Вибори будуть унікальні»: політолог назвав дві речі, які зміняться для росіян після «переобрання» Путіна. URL: <https://news.telegraf.com.ua/ukr/novosti->

rossii/2024-03-01/5837548-vibori-budut-unikalnimi-politolog-rozpoviv-shcho-zminitsya-dlya-rosiyan-pislya-pereobrannya-putina

65. Арка Свободи» – знести чи залишити? Що думають українці, з'ясовував «Телеграф». URL: <https://news.telegraf.com.ua/ukr/kiev/2024-03-30/5843407-arka-svobodi-znesti-chi-zalishiti-shcho-dumayut-ukrainsi-zyasovuvav-telegraf>

66.«MELOVIN святкує 27-річчя: як змінювався стиль епатажного виконавця (фото). URL: <https://news.telegraf.com.ua/ukr/zvezdy/2024-04-11/5845680-melovin-otmechaet-27-letie-kak-menyalsya-stil-epatazhnogo-ispolnitelya-foto>

67. Виправдання обстрілів гей-парадами та здача журналістки ФСБ. Чим відомий митрополит Лука. URL: <https://news.telegraf.com.ua/ukr/obshhestvo/2024-05-01/5849523-vipravdannya-obstriliv-gey-paradami-ta-zdacha-zhurnalistki-fsb-chim-vidomiy-mitropolit-luka>

68. «Час зруйнувати мури забобонів!»: про що ЛГБТ-роман молодій українській письменниці, який залетів у ТікТок. URL: <https://lite.telegraf.com.ua/ukr/lite/2024-04-30/5849344-chas-zruynuvati-muri-zaboboniv-pro-shcho-lgbt-roman-molodoi-ukrainskoi-pismennitsi-yakiy-zaletiv-u-tiktok>

69. 6 ознак, за якими можна визначити внутрішню гомофобію. URL: <https://www.rbc.ua/rus/stylar/6-oznak-kimi-mozhna-viznachiti-vnutrishnyu-1709571050.html>

70. УПЦ дала нагороду військовому, але передумала, бо він – відкритий гей: деталі скандалу. URL: <https://www.rbc.ua/rus/stylar/upts-dala-nagorodu-viyskovomu-ale-peredumala-1708954469.html>

71. Представились людьми Карася. У центрі Києва невідомі жорстко «наїхали» на військового: подробиці скандалу. URL: <https://www.rbc.ua/rus/stylar/predstavilis-lyudmi-karasya-tsentri-kieva-1714399849.html>;

72. Відкритий гей в ЗСУ – вирок? Військовий розповів, як його ледь не зарізали» – URL: <https://www.unian.ua/war/vidkritiy-gey-v-zsu-virok-viyskoviy-rozpoviv-yak-yogo-led-ne-zarizali-12532509.html>
73. Перша православна країна в світі дозволила одностатеві шлюби. URL: <https://www.unian.ua/world/greciya-stala-pershoyu-pravoslavnoyu-krajinoyu-yaka-legalizovala-odnostatevi-shlyubi-12545277.html>
74. УПЦ позбавила бійця ЗСУ нагороди через орієнтацію: у мережі влаштували флешмоб. URL: <https://www.unian.ua/society/lgbt-v-armiji-cerkva-rozbavila-viyskovogo-nagorodi-cherez-oriyentaciyu-12555900.html>
75. Працювали на «екстремістів: у РФ заарештували арт-директора та адміністратора гей-бару. URL: <https://www.unian.ua/russianworld/pracyuvali-na-ekstremistiv-u-rf-zaareshtuvali-art-direktora-ta-administratora-gey-baru-12580452.html>
76. У Росії вилучили понад 250 книжок через нібито пропаганду ЛГБТ. URL: <https://espresso.tv/kultura-u-rosii-viluchili-ponad-250-knig-cherez-nibito-propagandu-lgbt>
77. УПЦ КП позбавила військового та ЛГБТ-активіста медалі. Інші захисники та діячі відмовились від нагород. URL: <https://espresso.tv/suspilstvo-upts-kr-rozbavila-viyskovogo-ta-lgbt-aktivista-medali-inshi-zakhisniki-ta-diyachi-vidmovilis-vid-nagorod>
78. Фестиваль квір-кіно SUNNY BUNNY оголосив програму. URL: <https://espresso.tv/kino-festival-kvir-kino-sunny-bunny-ogolosiv-programu>
79. Комедія «Уроки толерантності» про упередження українців щодо ЛГБТ з'явиться на Netflix. URL: <https://espresso.tv/kino-komediya-uroki-tolerantnosti-pro-uperedzhennya-ukraintsiv-shchodo-lgbt-zyavitsya-na-netflix>
80. Масові опитування та глибинні інтерв'ю. URL: <https://cases.media/article/masovi-opituvannya-ta-glibinni-intervyu>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Приклади визначення терміну «ЛГБТ+»

Автор	Визначення терміну «ЛГБТ+»	Рік
APA (American Psychological Association)	ЛГБТ+ включає індивідів, які ідентифікують себе як лесбійки, геї, бісексуали або трансгендери, а також тих, хто має інші сексуальні орієнтації та гендерні ідентичності [8, с.13]	2008
WHO	ЛГБТ+ – це аббревіатура, що позначає лесбійок, геїв, бісексуалів і трансгендерів, а також осіб з іншими гендерними ідентичностями [9, с.43].	2011
Human Rights Campaign	ЛГБТ+ – це термін, що об'єднує лесбійок, геїв, бісексуалів, трансгендерів, квірів, інтерсексуалів та інших, хто відчуває себе некомфортно в рамках традиційних гендерних і сексуальних категорій [10, с.15]	2015
ILGA (International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association)	ЛГБТ+ охоплює людей, які ідентифікують себе як лесбійки, геї, бісексуали, трансгендери, інтерсексуали, квіри, асексуали та інших [11, с. 39].	2017

Додаток Б

Маніпуляції та клікбейт в заголовках матеріалів

СТИЛЬ ЖИТТЯ
Фокус

Біллі Айліш вперше відверто розповіла про свою сексуальну орієнтацію

Олена Копотій-Шматкова | 14 листопада 2023 в 16:39 | 708 | Поширити

Новини > Lite > Зірки
УНІАН
читать на русском >

Вілл Сміт спростував чутки про те, що він гей

Уляна Воликовская 11:11, 16.11.23 2 хв. 3164

Колишній друг актора зробив неочікувану заяву про нетрадиційну орієнтацію Сміта.

Журналістка Ксенія Собчак вважає, що приводом для порушення адміністративної справи про пропаганду нетрадиційних сексуальних стосунків став монолог у коміксі про орієнтацію головного героя:

Інформатор

«Іноді інстинкти беруть гору над Геннадієм. Голуби не завжди розрізняють стать одне одного.»

РБК-УКРАЇНА

ВІЙНА РОСІЇ З УКРАЇНОЮ
КОНТРАСТУП ЗСУ
ЗЕЛЕНЬКИЙ ЗАЯВИ
ПЕРЕГОВОРИ РОСІЇ

ЛГБ спільноти досі не є повністю визнані у нашому суспільстві, проте останнім часом медійні люди не мають сильного страху зізнаватися у своїй нетрадиційній орієнтації. І цю тему активно підіймає Володимир Завадюк, що зустрічається з дизайнером, на ім'я Артур Кулаковський.

Додаток В

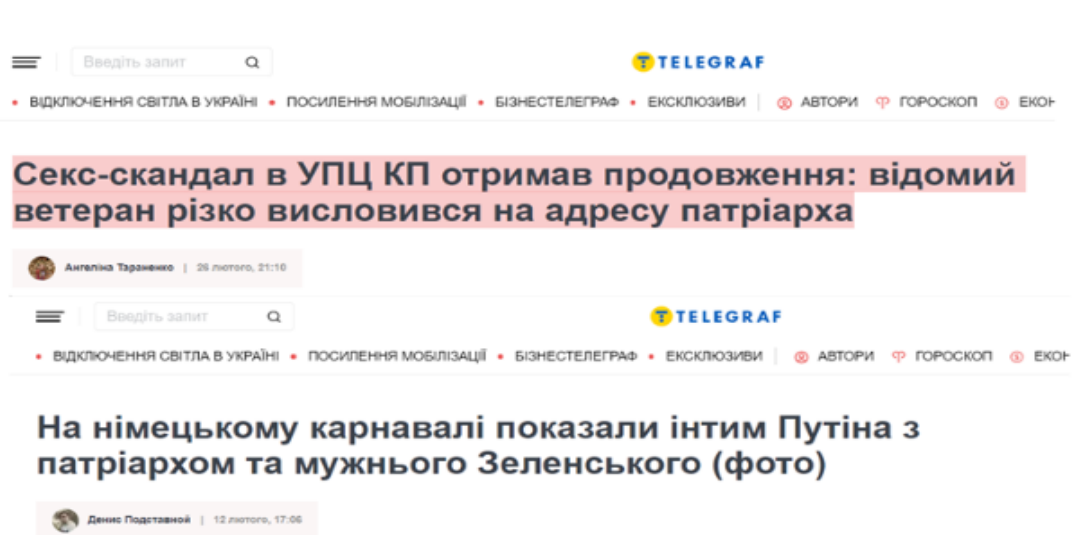
Результати контент-аналізу

№	ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯ	КІЛЬКІСТЬ ЗГ АДОК	НОВИНА	ТИП КОНТЕНТУ	РІВЕНЬ	ТЕМАТИКА	ТОНАЛЬНІСТЬ	НЕКОРЕКТНА ЛЕКСИКА	МОВА ВОРОЖНЕЧ
1	Суспільне	6	Росія перевіряє мовний сервіс Duolingo на пропаганду ЛГБТ	новина	РФ	політика	нейтральна	0	0
			Парламент Греції легалізував одностатеві шлюби	новина	м/н	права людини	нейтральна	0	0
			У Гані судитимуть представників ЛГБТК+ — парламент ухвалив законопроект	новина	м/н	права людини	нейтральна	0	0
			Верховний суд Японії визнав заборону одностатевих шлюбів неконституційною	новина	м/н	права людини	нейтральна	0	0
			У Грузії запропонували законопроект, який обмежує права ЛГБТ-спільноти	новина	м/н	права людини	нейтральна	0	0
			Ірак ухвалив закон про заборону одностатевих відносин. Покарання — від 10 до 15 років	новина	м/н	права людини	нейтральна	0	0
2	Кореспондент.net	2	Греція легалізувала одностатеві шлюби	новина	м/н	права людини	нейтральна	0	0
			Путін зробив цинічну заяву стосовно ЛГБТ	новина	РФ	політика	нейтральна	0	0
3	УкрІнформ	9	Українська прем'єра «Уроків толерантності» відбудеться 14 лютого	новина	Укр	культура	нейтральна	0	0
			У Києві відбувся допрем'єрний показ фільму «Уроки толерантності»	новина	Укр	культура	нейтральна	0	0
			У Росії «міжнародний громадський рух ЛГБТ» внесли до списку екстремістів	новина	РФ	політика	нейтральна	0	0
			У Росії заарештували власника ЛГБТ-бару за «екстремістську діяльність»	новина	РФ	політика	нейтральна	0	0
			ООН уперше ухвалила резолюцію на захист прав інтерсексуальних людей	новина	м/н	права людини	нейтральна	0	0
			Сара Ештон-Сірділо, трансгендерна американка, сержант ЗСУ	новина	м/н	права людини	нейтральна	0	0
			У Білорусі демонстрацію ЛГБТ+ прирівняли до порнографії	новина	м/н	політика	нейтральна	0	0
			В Іраку криміналізували одностатеві стосунки, покарання - до 15 років в'язниці	новина	м/н	політика	нейтральна	0	0
4	Українська правда	4	МЗС України і посольства 24 країн підтвердили відданість підтримці рівності	новина	Укр	права людини	позитивна	0	0
			Парламент Греції легалізував одностатеві шлюби	новина	м/н	права людини	нейтральна	0	0
			В уряді Туска підготували проєкт закону про цивільні партнерства, але ще погоджують у коаліції	новина	м/н	політика	нейтральна	0	0
			Косово обцяє запровадити одностатеві союзи у травні	новина	м/н	політика	нейтральна	0	0
5	Фокус	1	В Іраку ухвалили до 15 років ув'язнення за одностатеві стосунки – ВВС	новина	м/н	права людини	нейтральна	0	0
			Веселка, символ ЛГБТ або демонтаж: в Інституті напам'яті озвучили сценарій щодо "Арки дружби народів"	новина	Укр	соціальна	нейтральна	0	0
6	Delo.ua	1	Голова УНП пропонує колишню Арку Дружби народів перетворити на веселку	новина	Укр	соціальна	нейтральна	0	0
7	Телеграф	12	Відомий продюсер розповів про зірок, що приховують одностатеві стосунки	стаття	Укр	шоубізнес	позитивна	0	0
			"ЛГБТ дорівнює ру**я": на київському кінотеатрі активісти залишили провокаційні написи (фото)	новина	Укр	культура	нейтральна	0	0
			Від костюмів з краватками до спідниць з панчохами: як помінявся образ Сема Сміта (фото)	стаття	м/н	шоубізнес	позитивна	0	0
			На німецькому карнавалі показали інтим Путіна з патріархом та мужнього Зеленського (фото)	новина	м/н	політика	негативна	1	1
			Перший пішов: у Європі одна з православних країн легалізувала ЛГБТ-шлюби	новина	м/н	права людини	нейтральна	0	0
			"Ситуація анекдотична": УПЦ Київського патріархату відбрала нагороду у військового, дізнавшись, що той гей	новина	Укр	релігія	негативна	1	1
			Секс-скандал в УПЦ КП отримав продовження: відомий ветеран різко висловився на адресу патріарха	новина	Укр	релігія	негативна	0	0
			"Вибори будуть унікальні": політолог назвав дві речі, які зміняться для росіян після "переобрання" Путіна	інтерв'ю	РФ	політика	нейтральна	0	1
			"Арка Свободи" – знести чи залишити? Що думають українці, з'ясував "Телеграф"	стаття	Укр	культура	нейтральна	0	0
			MELOVIN святкує 27-річчя: як змінювався стиль епатажного виконавця (фото)	стаття	Укр	культура	нейтральна	0	0
			Виправдання обстрілів гей-парадами та задача журналістки ФСБ. Чим відомий митрополит Лука	новина	Укр	релігія	нейтральна	0	0
			"Час зруйнувати мури забобонів!": про що ЛГБТ-роман молодій українській письменниці, який залетів у TikTok	новина	Укр	культура	позитивна	0	0

8	РБК-Україна	4	Греція легалізувала одностатеві шлюби	новина	м/н	права людини	нейтральна	0	0
			6 ознак, за якими можна визначити внутрішню гомофобію	стаття	Укр	соціальна	нейтральна	0	0
			УПЦ дала нагороду військовому, але "передумала, бо він - відкритий гей: деталі скандалу	новина	Укр	релігія	нейтральна	0	0
			"Представились людьми Карася". У центрі Києва невідомі жорстко "наїхали" на військового: подробиці скандалу	новина	Укр	права людини	нейтральна	0	0
9	УНІАН	7	Відкритий гей в ЗСУ - вирок? Військовий розповів, як його ледь не зарізали	інтерв'ю	Укр	права людини	нейтральна	0	0
			"Клара зустріла Марію": в РФ можуть заборонити популярний додаток з вивчення мов	новина	РФ	політика	нейтральна	0	0
			Перша православна країна в світі дозволила одностатеві шлюби	новина	м/н	права людини	нейтральна	0	0
			УПЦ позбавила бійця ЗСУ нагороди через орієнтацію: у мережі влаштували флешмоб	новина	Укр	релігія	нейтральна	0	0
			Працювали на "екстремістів": у РФ заарештували арт-директора та адміністратора гей-бару	новина	РФ	політика	нейтральна	0	0
			В РФ хлопець побив двох студенток через короткі стрижки та яскравий колір волосся (відео)	новина	РФ	політика	нейтральна	0	0
			Оголошено повну програму кінофестивалю SUNNY BUNNY: на які фільми варто звернути увагу	новина	м/н	культура	нейтральна	0	0
10	Еспресо.TB	6	У Росії винесли перші покарання громадянам за речі кольору веселки після заборони руху ЛГБТК+	новина	РФ	права людини	нейтральна	0	0
			Роскомнагляд перевірятиме застосунок для вивчення мов Duolingo на пропаганду ЛГБТК+	новина	РФ	політика	нейтральна	0	0
			У Росії вилучили понад 250 книжок через нібито пропаганду ЛГБТ	новина	РФ	культура	позитивна	0	0
			УПЦ КП позбавила військового та ЛГБТ-активіста медалі. Інші захисники та діячі відмовились від нагород	новина	Укр	релігія	нейтральна	0	0
			Фестиваль квір-кіно SUNNY BUNNY оголосив програму	новина	м/н	культура	нейтральна	0	0
			Комедія "Уроки толерантності" про упередження українців щодо ЛГБТ з'явиться на Netflix	новина	Укр	культура	нейтральна	0	0

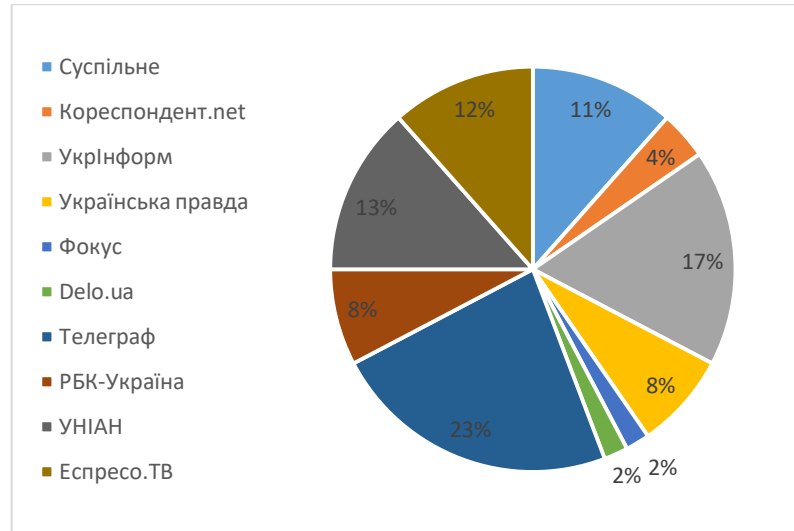
Додаток Г

Зловживання «жовтими» заголовками на прикладі інтернет-видання «Телеграф»

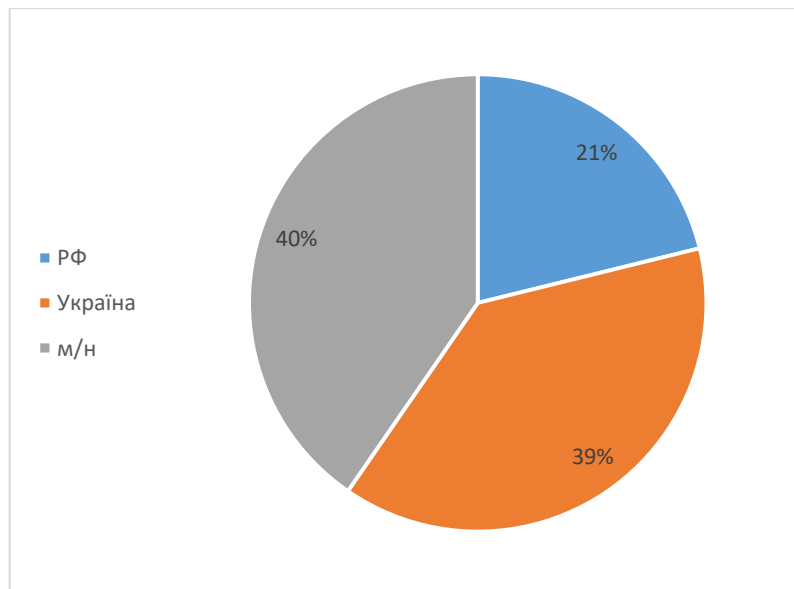

Додаток Д

Кількість згадок тематики ЛГБТ+ в інтернет-виданнях

Територіальний масштаб контенту

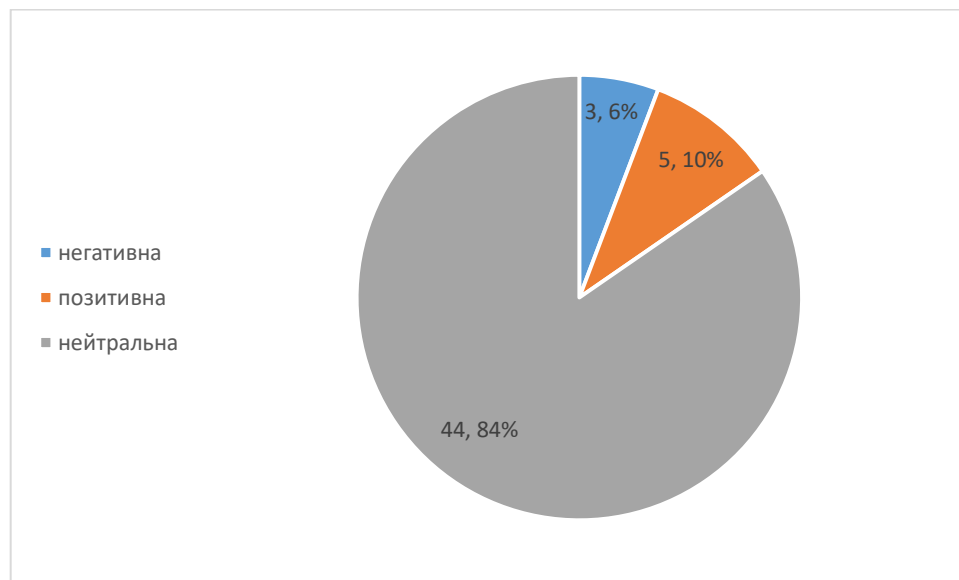

Додаток Е

Тематика матеріалів інтернет-видань, що висвітлювали ЛГБТ+

Тональність повідомлень

Додаток Є

Інструментарій онлайн-опитування

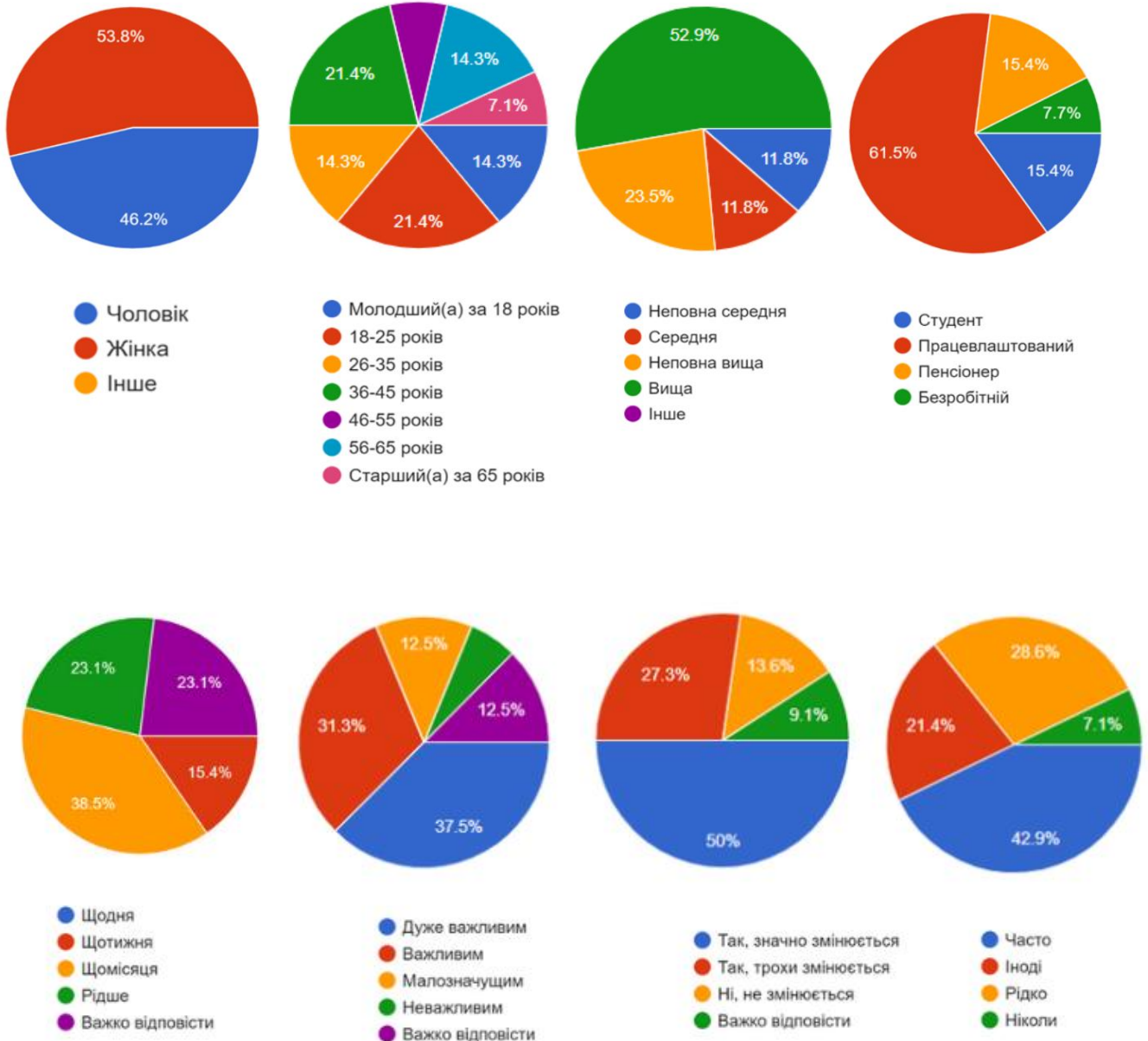
1. Який ваш вік?	Молодший(а) за 18 років 18-25 років 26-35 років 36-45 років 46-55 років 56-65 років Старий(а) за 65 років
2. Ваша стать?	Чоловік Жінка Інше
3. Який у вас рівень освіти на даний момент?	Неповна середня Середня Неповна вища Вища Інше
4. Який ваш статус у суспільстві?	Студент Працевлаштований Пенсіонер Безробітний
5. Як часто ви зустрічаєте інформацію про ЛГБТ+ у медіа?	Щодня Щотижня Щомісяця Рідше Важко відповісти
6. Наскільки важливим ви вважаєте висвітлення ЛГБТ+ тематики у медіа?	Дуже важливим Важливим Малозначущим Неважливим Важко відповісти
7. Як ви вважаєте, чи змінюється суспільне ставлення до ЛГБТ+ під впливом медіа?	Так, значно змінюється Так, трохи змінюється Ні, не змінюється Важко відповісти
8. Чи часто ви відвідуєте інтернет-видання?	Часто Іноді Рідко Ніколи

9. На вашу думку, чи можна вважати, що інтернет-видання відображають реальний стан справ у суспільстві?	Так Ні
10. Чи вважаєте ви, що інтернет-видання відіграють одну з ключових ролей у формуванні громадської думки?	Так Ні
11. Як ви оцінюєте об'єктивність висвітлення теми ЛГБТ+ в українській інтернет-виданнях?	Дуже об'єктивна Об'єктивна Частково об'єктивна Необ'єктивна Важко відповісти
12. Який вплив, на вашу думку, має репрезентація ЛГБТ+ спільноти в медіа на молодь?	Позитивний Негативний Нейтральний Важко відповісти
13. Чи вважаєте ви, що українські медіа сприяють формуванню толерантності до ЛГБТ+ спільноти?	Так, значною мірою Так, частково Ні, не сприяють Важко відповісти
14. Чи відчували ви вплив мови ворожнечі в медіа щодо ЛГБТ+ спільноти?	Так, часто Так, іноді Ні, ніколи Важко відповісти
15. Чи стикалися ви з випадками дискримінації ЛГБТ+ в медіа?	Так, часто Так, іноді Ні, ніколи Важко відповісти
16. Чи вважаєте ви, що ваша думка щодо ЛГБТ+ була сформована під впливом медіа?	Так, значною мірою Так, частково Ні, не була Важко відповісти
17. Чи помічаєте ви зміни у висвітленні ЛГБТ+ тематики у різних медіа протягом останніх років?	Так, значні зміни Так, незначні зміни Ні, змін немає Важко відповісти
18. Як ви ставитеся до використання клікбейтних заголовків для привернення уваги до ЛГБТ+ тематики?	Підтримую Не підтримую Нейтрально Важко відповісти
19. Чи вважаєте ви, що мова ворожнечі в медіа сприяє дискримінації ЛГБТ+ спільноти?	Так, значною мірою Так, частково Ні, не сприяє Важко відповісти
20. Чи погоджуєтеся ви з тим, що негативні висловлювання в медіа можуть впливати на соціальну поведінку людей щодо ЛГБТ+ спільноти?	Так, повністю погоджуюся Так, частково погоджуюся Ні, не погоджуюся Важко відповісти

<p>21. Як ви оцінюєте заголовок статті на прикріпленому зображенні? Додаток</p>	<p>Об'єктивний і нейтральний Нейтральний, але провокативний Необ'єктивний і упереджений Образливий і дискримінаційний Важко відповісти</p>
<p>22. Які емоції у вас викликають заголовки, подібні до наведених на зображенні? Додаток</p>	<p>Роздратування Занепокоєння Байдужість Підтримка</p>
<p>23. Чи змінюється ваше сприйняття видання після ознайомлення з такими заголовками та текстами? Додаток</p>	<p>Так, сильно змінюється на гірше Так, частково змінюється на гірше Ні, не змінюється Важко відповісти</p>
<p>24. Чи вважаєте ви, що подібні заголовки та тексти впливають на громадську думку більше, ніж об'єктивні матеріали? Додаток</p>	<p>Так, значною мірою Так, частково Ні, не впливають Важко відповісти</p>
<p>25. Чи змінюється ваше ставлення до ЛГБТ+ спільноти після ознайомлення з подібними текстами? Додаток</p>	<p>Так, значно змінюється на гірше Так, частково змінюється на гірше Ні, не змінюється Важко відповісти</p>

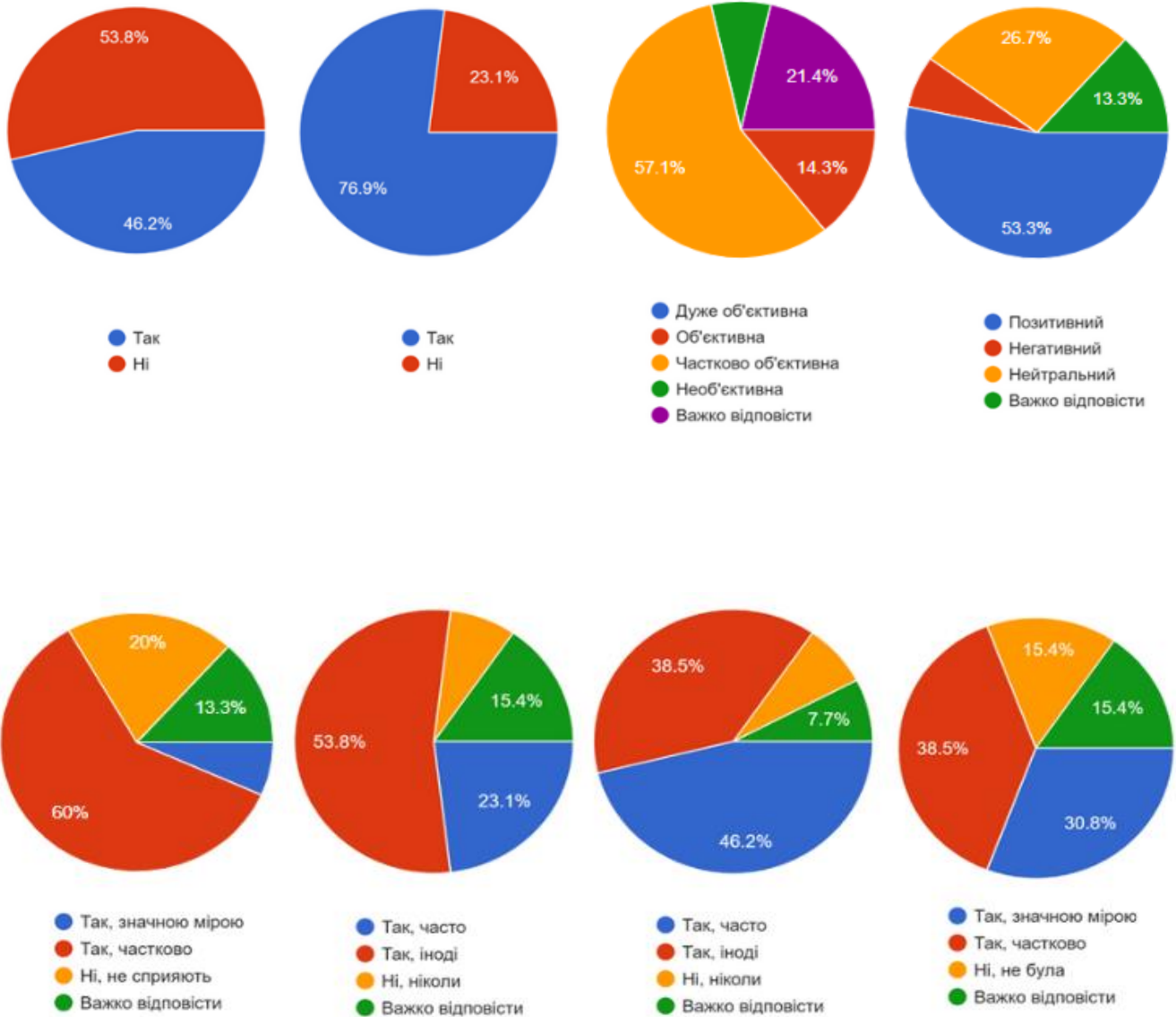
Додаток Ж

Результати відповідей респондентів (n=758)

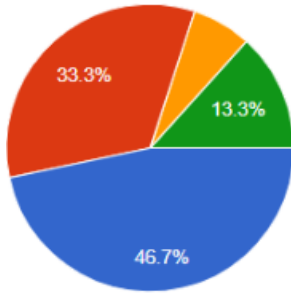
Додаток 3

Результати відповідей респондентів (n=758)

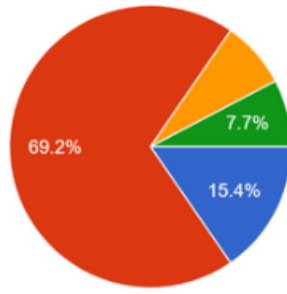

Додаток И

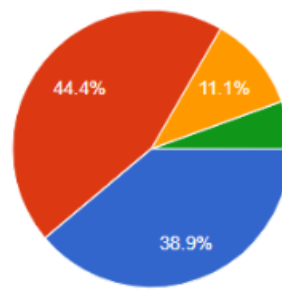
Результати відповідей респондентів (n=758)

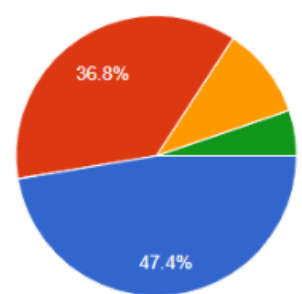
- Так, значні зміни
- Так, незначні зміни
- Ні, змін немає
- Важко відповісти

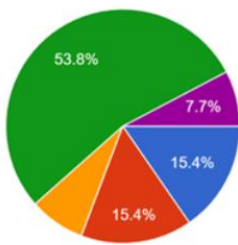
- Підтримую
- Не підтримую
- Нейтрально
- Важко відповісти

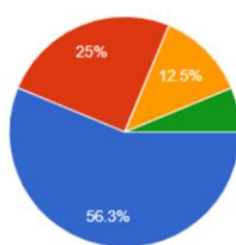
- Так, значною мірою
- Так, частково
- Ні, не сприяє
- Важко відповісти

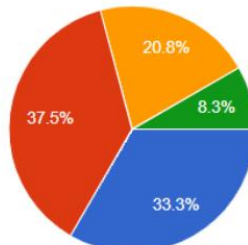
- Так, повністю погоджуюся
- Так, частково погоджуюся
- Ні, не погоджуюся
- Важко відповісти

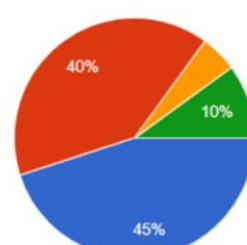
- Об'єктивний і нейтральний
- Нейтральний, але провокативний
- Необ'єктивний і упереджений
- Образливий і дискримінаційний
- Важко відповісти

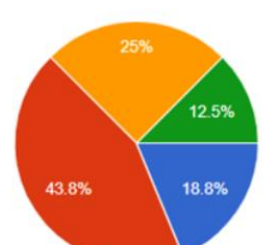
- Роздратування
- Занепокоєння
- Байдужість
- Підтримка

- Так, сильно змінюється на гірше
- Так, частково змінюється на гірше
- Ні, не змінюється
- Важко відповісти

- Так, значною мірою
- Так, частково
- Ні, не впливають
- Важко відповісти

- Так, значно змінюється на гірше
- Так, частково змінюється на гірше
- Ні, не змінюється
- Важко відповісти